MUŠKARCI U SESTRINSTVU

Damiš, Karlo

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Health Studies / Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:184:410825

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

Repository of the University of Rijeka, Faculty of Health Studies - FHSRI Repository

zir.nsk.hr

UNIRI DIGITALNA KNJIŽNICA

Image not found or type unknown

SVEUČILIŠTE U RIJECI

FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA

SVEUČILIŠNI DIPLOMSKI STUDIJ

PROMICANJE I ZAŠTITA MENTALNOG ZDRAVLJA

Karlo Damiš

MUŠKARCI U SESTRINSTVU

Diplomski rad

Rijeka, 2020.

UNIVERSITY OF RIJEKA

FACULTY OF HEALTH STUDIES

GRADUATE UNIVERSITY STUDY OF

PROMOTION AND PROTECTION OF MENTAL HEALTH

Karlo Damiš

MEN IN NURSING

Final work

Rijeka, 2020.

Mentor rada: Saša Uljančić prof.reh.,mag.,med. techn

Komentor rada: doc. Gordana Pelčić

Diplomski rad obranjen je dana_____u/na _____,
pred povjerenstvom u sastavu:

1. _____

2. _____

3. _____

SADRŽAJ

1. UVOD 1

1. POVIJEST MUŠKARACA U SESTRINSTVU 2

1.1. Pojava muškaraca u sestrinstvu u Hrvatskoj 5

2. STEREOTIPI VEZANI ZA MUŠKARCE U SESTRINSTVU 6

3. ISTRAŽIVANJA O MUŠKARCIMA U SESTRINSKOJ PROFESIJI 7

4. CILJ ISTRAŽIVANJA 9

5. HIPOTEZE 10

7. ISPITANICI I METODE 11

8. REZULTATI 12

8.1. Socijalno- demografski i osobni podaci ispitanika 12

8.2.Stavovi ispitanika 15

8.3. Hipoteze istraživanja 34

8.4. Zaključak istraživanja 43

9. RASPRAVA 45

10. ZAKLJUČAK 48

11.SAŽETAK 49

12. SUMMARY 50

13.LITERATURA 51

14.PRILOG 53

15. ŽIVOTOPIS 62

1. UVOD

Sestrinstvo je profesija čiji se djelokrug rada zasniva na zdravstvenoj njezi bolesnika, koja se temelji na znanstveno istraživačkom radu. Sestrinstvo se može opisati kao umjetnost i znanost, srce i um. U tom srcu leži temeljno poštovanje ljudskog dostojanstva i brige za potrebe pacijenta. Sestrinsku skrb podržava um u obliku rigoroznog temeljnog učenja. Medicinske sestre i medicinski tehničari su odgovorni za liječenje, sigurnost i oporavak pacijenata. Također, brinu o očuvanju zdravlja zdravih, pružaju zdravstvenu skrb pacijentima s akutnim ili kroničnim bolestima, kao i umirućim pacijentima. Stoga su u ovoj profesiji potrebne vrline poput brižnosti, suosjećanja, nježnosti i povjerenja prema čovjeku. Ovom profesijom dominiraju žene, što i nije iznenađujuće s obzirom na to da društvo sestrinstvo doživljava većinom kao žensku profesiju.

Povijesna povezanost žene sa sestrinskim radom odražava uvjerenje da su muškarci neprikladni u ulozi sestara. Kako se obrazovanje medicinskih sestara usavršavalo, nudilo se pretežno ženama. Viktorijanska ograničenja zabranila su miješanje studentica i studenata, pa je pristup muškaraca obrazovanju medicinskih sestara postajao sve ograničeniji. Kako se sestrinstvo smatralo „ženskim poslom“, niže plaće i status obeshrabrili su većinu muškaraca da se bave ovom profesijom.

Dokazi da su muškarci dali značajan doprinos u razvoju sestrinstva kreću od 250. godine prije Krista u Indiji, gdje su polaznici škole za njegovatelje bili pripadnici muškog spola. Zatim je nakon petsto godina osnovana služba za upotrebu metoda zdravstvene njege u hospiciju. Muškarci su i u toj službi bili u većini. U trećem stoljeću, u Aleksandriji spominju se *parabolani* tj. članovi kršćanskog bratstva (1). Oni su u vrijeme pojave velike kuge volonterski skrbili o bolesnim i ozlijeđenim, te sahranjivali mrtve osobe.

U mnogim radovima koji govore o sestrinskoj profesiji susrećemo činjenicu da je feminizirani školski i akademski program sestrinstva ključan u odabiru ovog zanimanja. Promjena programa obrazovanja u sestrinstvu kao i društvena osviještenost može pomoći u rješavanju ovog problema i rušenju postojećih stereotipa. Muškarci ulaze u sestrinstvo iz istog razloga kao i žene: žele se brinuti o ljudima kojima je potrebna pomoć. Sviđa im se složenost zanimanja i kontinuirana edukacija. Kako se broj muškaraca koji se odlučuju na sestrinstvo povećava, možemo se veseliti danu kada će „muška sestra“ biti zaboravljeni termin.

1. POVIJEST MUŠKARACA U SESTRINSTVU

Povijesno gledano, Florence Nightingale je imala najvažniju ulogu u razvoju sestrinstva, dok su se uz nju još isticale: May Seacole, Edith Cavell, Ethel Gordon Fenwick i naravno Ellen Doughtery, prva registrirana medicinska sestra. Kod muškaraca u sestrinstvu spominju se: Sv.Benedict, St Alexis, St Camillus, Walt Whitman i Luther Christman. Nerijetko se zaboravlja podatak da su prvenstveno muškarci sudjelovali u osnivanju i razvoju sestrinstva, iako muške medicinske sestre postoje više od 2000 godina. Važno je napomenuti da je svetac medicinskih sestara muškarac.

Slika 1.Sv Ivan od Boga- zaštitnik bolesnika i bolnica

Izvor: https://www.bitno.net/vjera/svetac-dana/sv-ivan-od-kriza-veliki-mistik-i-ucitelj-duhovnoga-zivota/

Početak muškaraca u sestrinstvu, u razdoblju prije Krista obilježilo je otvaranje prve škole sestrinstva pretežno za muškarce. U grčko-egipatskom razdoblju smatralo se da su osobine poput agresije i snage vrlo korisne, te zbog toga žene nisu smjele raditi, niti primati plaću. Muškarce se doživljavalo kao jedine sposobne za obavljanje važnijih poslova, pa tako i posla vezanog uz sestrinstvo. Tijekom grčko-rimskog razdoblja ističe se Hipokrat koji je prvi zapazio ulogu medicinske sestre (HIPERETAI). Također, ozbiljnost uloge muškarca medicinske sestre uočava i Galen, te ih opisuje u svojim knjigama kao najbliže suradnike liječniku. No, ključan faktor u razvoju sestrinstva u ovom razdoblju je vojska. Skrb o ranjenima pokazivala je razliku između grčke i rimske zdravstvene zaštite. Rimski legionari su između ostalog ti koji su naglašavali korisnost muške medicinske sestre.

Slika 2. Hipokrat- "otac medicine"

Izvor: https://bloglardestek.wordpress.com/2012/05/08/bilim-adami-hipokrat-kimdir-hipokrat-yemini-ve-hakkinda-bilgi/

Zastoj u razvoju sestrinstva dogodio se je prvih 150 godina poslije Krista. Za vrijeme ranog Bizantskog carstva izgrađeno je dosta bolnica u kojima su većinom muškarci obavljali poslove medicinskih sestara.

Tijekom Srednjeg vijeka o pacijentima su vodili brigu redovnici i časne sestre. Dominira Sveti Franjo Asiški u njezi gubavaca. Uz njega su još sudjelovali franjevci i red Duha Svetoga (Santo Spirito) koji su također brinuli o bolesnicima. Zahvaljujući ubrzanom razvoju bizantskih gradova, bilježi se i napredak u sestrinstvu. Sestrinstvo se počinje razvijati kao profesija, te se u rad s pacijentima počinju uključivati i žene. Redovnici koji su bili poznati po volontiranju postaju plaćene medicinske sestre. Godine 1095. poslije Krista počinje prvi križarski rat koji je bio razlog stvaranja vojnih vjerskih ustanova za pomoć (Knights Hospitallers, the Knights Templar, the Teutonic Knights). Također, vojno vjersko bratstvo formira najneobičnije medicinske sestre srednjeg vijeka. Pružala se kvalitetna njega muslimanima i katolicima, bogatima i siromašnima. Prije lijeganja u krevet bolesnici su bili okupani. Dan je bio rezerviran za ratovanje, a noć za liječenje i brigu o ranjenim i bolesnim (2).

Slika 3. Knights hospital

Izvor: https://www.alamy.com/stock-photo-fortress-of-the-knights-hospitallers-in-syria-taken-from-the-kurds-131183504.html

Period renesanse (1500.-1700. poslije Krista) obilježio je napredak tržišta, ekonomije, umjetnosti, kulture, ali i medicine. Andreas Vesalius je sredinom 16. stoljeća napisao knjigu „Fabrica“ o ljudskoj anatomiji tijela. Sestrinstvo u ovom razdoblju stagnira, te je stavljeno u drugi plan. Crkva dobiva na važnosti, raste individualno bogatstvo te moć pojedinca. Bolnice su bile osiromašene i pružale su slabu uslugu zbog čestog zloupotrebljavanja bolničkih fondova za vlastite potrebe. Jačanje protestantizma je eliminiralo redovnike i časne sestre iz bolnica, pa tako i njihovo znanje i iskustvo. Feudalni i politički sukobi doveli su do odbacivanja muških medicinskih sestara. Bolnice su bile na lošem glasu zbog neadekvatne organizacije rada. Nerijetko su žene na lošem glasu obavljale posao medicinske sestre kako bi ublažile zatvorske kazne. Muškarci u sestrinskom zanimanju u to se vrijeme jedino još spominju na psihijatrijskim odjelima, gdje se poštivala njihova fizička snaga.

Slika 4. Stranica u knjizi "Fabrica"

Izvor: https://sh.wikipedia.org/wiki/De_humani_corporis_fabrica

Sestrinstvo u razdoblju od 1820. do 1850. godine obilježile su žene na lošem glasu, žene lakog morala i bez znanja, a posljedica je bila loša i nekvalitetna skrb. Florence Nightingale 1851. godine u želji da postane učena medicinska sestra odlazi u Kaiserswerth na obuku. Negativno mišljenje koje je tada pratilo medicinske sestre Florence je uspjela razoriti svojim znanjem i trudom. Znatno je smanjila smrtnost vojnika zalažući se za čistoću i higijenu. Osnivačica je škole sestrinstva u Londonu. Opće viđenje medicinske sestre kao žene te stvaranje stereotipa bili su rezultat njezinog rasta prihvaćenosti i općeg razvoja feminizma. Usprkos tome, u tom periodu bilo je 27% muškaraca među medicinskim sestrama. Neki od njih su brinuli o ranjenicima na ratištima, a neki su već bili zaposleni u bolnicama. 19. stoljeće karakterizira znatan rast ženskih medicinskih sestara. Napredak industrijske ere u tom

vremenu pružilo je mnoga druga zanimanja koja su bila tražena i dobro plaćena, stoga se gubi interes za sestrinstvo kod pripadnika muškog spola.

Slika 5. Florence Nightingale

Izvor: https://www.history.com/topics/womens- history/florence-nightingale-1

1.1. Pojava muškaraca u sestrinstvu u Hrvatskoj

Na području Hrvatske muškarce se u njezi za bolesnike spominje tek u pedesetim godinama prošlog stoljeća. Muškarci se ne spominju jer sestrinstvo kao profesija nije bila predviđena za njih. Jedino što prati pojavu muškaraca je izrada nove značke koja ih uključuje u ovu profesiju (3). Poznati naziv sestrinstvo nije prihvatljiv za muški spol što donosi prepreku onome tko želi raditi u toj struci. Česta je stigmatizacija medicinskih tehničara po tom pitanju.

Slika 6. Službena značka ms ii mt u Hrvatskoj nakon 1950-i

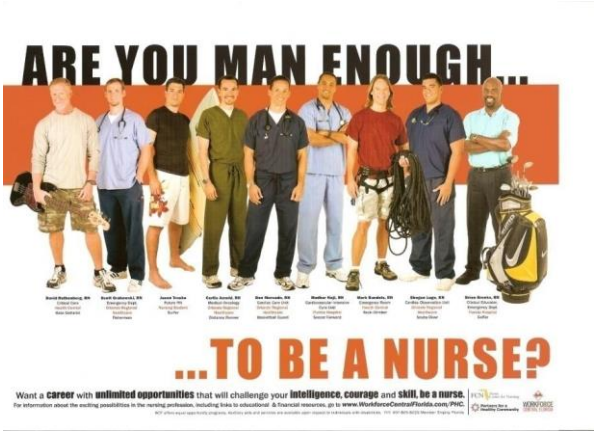
Izvor: https://hums.hr/wp-content/uploads/KATALOG-2.pdf

2. STEREOTIPI VEZANI ZA MUŠKARCE U SESTRINSTVU

Pojam skrbi obično se koristi za definiranje jedinstvene uloge medicinske sestre, te se nerijetko povezuje sa ženskim spolom. Tradicionalno, mnoge profesije su okarakterizirane kao prikladne samo za žene ili samo za muškarce. Spolni stereotipi podržavaju ideju da žene trebaju birati zanimanja vezana za skrb i njegu, dok se muškarci trebaju opredijeliti za zanimanja kao što su računovodstvo, računalstvo, poslovanja, te tehnička područja. Muškarci su obeshrabreni prilikom ulaska u sestrinstvo iz više razloga, kao što su npr. percepcija javnosti ili spolni stereotipi. Sukladno tome, sestrinstvo je profesija koja ima veliku brojčanu razliku između žena i muškaraca. Takva razlika nije vidljiva samo u našoj državi, već i na globalnoj razini.

Podaci Američkog udruženja medicinskih sestara, 2006. godine i statistike Kanade 2001. godine govore da medicinski tehničari čine samo 9,7% studenata sestrinstva u SAD-u, a u Kandi 6%.

I u sestrinskoj literaturi spolni stereotipi su najčešći razlog ne ulaska muškaraca u sestrinstvo, a negativne percepcije koje prevladavaju u društvu vezane za muškarce u sestrinskoj profesiji (medicinski tehničari su homoseksualci), te da su manje brižni od žena dodatno pogoduju brojčanoj razlici između žena i muškaraca u sestrinstvu.

Slika 7. HKMS, Muškarci u sestrinstvu

Izvor: https://edu.hkms.hr/mod/forum/discuss.php?d=55

3. ISTRAŽIVANJA O MUŠKARCIMA U SESTRINSKOJ PROFESIJI

U provedenim istraživanjima razlozi odabira sestrinske profesije isti su kod muškaraca, kao i kod žena. Muškarci se, također žele skrbiti o bolesnicima, te doprinijeti njihovom ozdravljenju.

Roberto Licul i suradnici proveli su istraživanje o stavovima pacijenata OB Pula prema sestrinstvu kao rodno/spolno obilježenoj profesiji (4). U istraživanju je sudjelovalo 228 pacijenata, polovicu su činile žene, a drugu polovicu muškarci. Iako su se na početku ispitanici, čak njih 74%, izjasnili da im nije bitno hoće li im zdravstvenu njegu pružiti muškarac ili žena, kasnije u kontrolnom pitanju kada bi mogli birati spol osobe koja im pruža njegu, samo 0,9% pacijenata odabire muški spol.

U Australiji Chur Hansen također je proveo istraživanje o percepciji pacijenata prema spolu medicinske sestre/tehničara gdje se došlo do podatka kako 43,9% muškim pacijentima, te 51,5% ženskim pacijentima nikada zdravstvenu njegu nije pružila osoba muškog spola (5).

Smatra se da su emocionalne sposobnosti medicinskih tehničara lošije u odnosu na ženske kolegice, stoga su psiholozi Mayer i Peter proveli istraživanje kako bi pobili ovu tezu (5). Sudjelovalo je 252 ispitanika, od kojih je 39 studenata sestrinstva i 213 studentica sestrinstva. Prema dobivenim podacima dokazano je da ne postoji razlika u emocionalnim karakteristikama između ženskih i muških sestara.

Zbog velikih odustajanja muškaraca tijekom obrazovanja u sestrinstvu Olynn je proveo istraživanje kako bi utvrdio barijere s kojima se susreću muškarci u sestrinstvu (5). U ovom istraživanju sudjelovalo je 111 učenika, koji su istaknuli kako se najviše suočavaju s preprekama poput: nema povijesti muškaraca u sestrinstvu, u udžbenicima medicinsku sestru se spominje sa „Ona“, ne osjećam dobrodošlicu kao muški učenik u kliničkoj okolini, te nervoza da će ženske pacijentice optužiti muške učenike za seksualnu neprimjerenost prilikom pružanja intimne njege. Ova studija je dokazala da su upravo ove prepreke razlog odustanka muškaraca od ove profesije.

U KBC Osijek 2017. godine Šimić je proveo istraživanje o mišljenjima hospitaliziranih pacijenata o medicinskim tehničarima (6). U ovoj studiji sudjelovalo je 130 ispitanika (65 žena i 65 muškaraca). Rezultati dokazuju da pacijenti ukoliko bi mogli birati spol osobe koja će im pružiti zdravstvenu njegu samo 2,3% ispitanika bi odabralo isključivo muški spol, dok

bi ženski spol odabralo 19,2% ispitanika a 71,5% pacijenata smatra spol nevažnim za obavljanje poslova vezanim uz njegu tijekom hospitalizacije.

4. CILJ ISTRAŽIVANJA

Glavni cilj istraživanja je ispitati stavove medicinskih sestara i tehničara u Republici Hrvatskoj o muškarcima u sestrinstvu. Pored glavnog cilja definirana su dva specifična cilja:

1. Ispitati i opisati stavove medicinskih sestara i tehničara prema muškarcima u sestrinstvu
2. Utvrditi povezanost stavova medicinskih sestara i tehničara prema muškarcima u sestrinstvu sa socijalno-demografskim karakteristikama ispitanika

5. HIPOTEZE

Kako bi mogli donijeti kvalitetne zaključke istraživanja uz primjenu adekvatnih statističkih alata postavljeno je 7 hipoteza:

1. Većina medicinskih sestara i tehničara imaju pozitivan stav prema muškarcima u sestrinstvu
2. Medicinski tehničari imaju pozitivnije stavove od medicinskih sestara prema muškarcima u sestrinstvu
3. Mlađi ispitanici imaju pozitivnije stavove od starijih ispitanika prema muškarcima u sestrinstvu
4. Ispitanici s višom razinom obrazovanja imaju pozitivnije stavove od onih s nižom razinom obrazovanja prema muškarcima u sestrinstvu
5. Ispitanici koji žive u gradu imaju pozitivnije stavove od ispitanika koji žive na selu prema muškarcima u sestrinstvu
6. Ispitanici s više radnog staža imat će pozitivnije stavove od ispitanika s manje radnog staža prema muškarcima u sestrinstvu
7. Ispitanici smatraju da žene pružaju bolju zdravstvenu njegu od muškaraca.

7. ISPITANICI I METODE

Istraživanjem je obuhvaćeno 913 ispitanika aktivnih medicinskih sestara i tehničara u Republici Hrvatskoj koji su radno aktivni, u dobi od 20 do 65 godina. U istraživanju su podjednako sudjelovali ispitanici iz svih županija i Grada Zagreba.

Kao instrument istraživanja koristio se anonimni anketni upitnik s 26 pitanja (vidi privitak), a osnovni izvor podataka je iskaz ispitanika. Prvih sedam pitanja su socijalno-demografskog područja ispitanika (spol, dob, razina obrazovanja, županija u kojoj radi, mjesto stanovanja: grad – selo, mjesto rada: bolnica, Dom zdravlja i ostalo; radni staž). Sljedećih devetnaest pitanja je zatvorenog tipa. Predstavljaju tvrdnje, a ispitanik je trebao pomoću Likertove skale u rasponu od 1 do 5, odrediti stupanj koliko se s pojedinom izjavom. Brojke predstavljaju: 1 - ne slažem se s tvrdnjom; 2 - uglavnom se ne slažem; 3 - neodlučna sam/neodlučan sam; 4 - uglavnom se slažem i 5 - slažem se. Obrada svih 26 pitanja izvršena je pomoću deskriptivne statistike. Za donošenje zaključaka o stavovima uvedena je nova varijabla STAV dobivena zbrajanjem odgovarajućih čestica. Neke od odgovora trebalo je kodirati.

Istraživanje je provedeno tijekom srpnja- kolovoza 2020. godine putem online upitnika. Sudjelovanje svih ispitanika bilo je dragovoljno i anonimno uz mogućnost odustajanja u bilo kojem trenutku. Tijekom istraživanja poštivali su se etički principi te je osigurana privatnost i zaštita tajnosti podataka ispitanika.

U statističkoj obradi podataka koristili su se parametrijski i neparametrijski testovi. Koristili su se t-test, ANOVA test i hi-kvadrat test na razini značajnosti $p<0,05$. Prikaz podataka je tekstualni, tablični i slikovni (grafikoni).

Rezultati su prikazani tablično i grafički. Od alata, u obradi se koristio program MS Word 2010 za obradu teksta. MS Excel 2010, MedCacl i online znanstveni kalkulator za društvene znanosti dostupan na https://www.socscistatistics.com/ za statističke izračune.

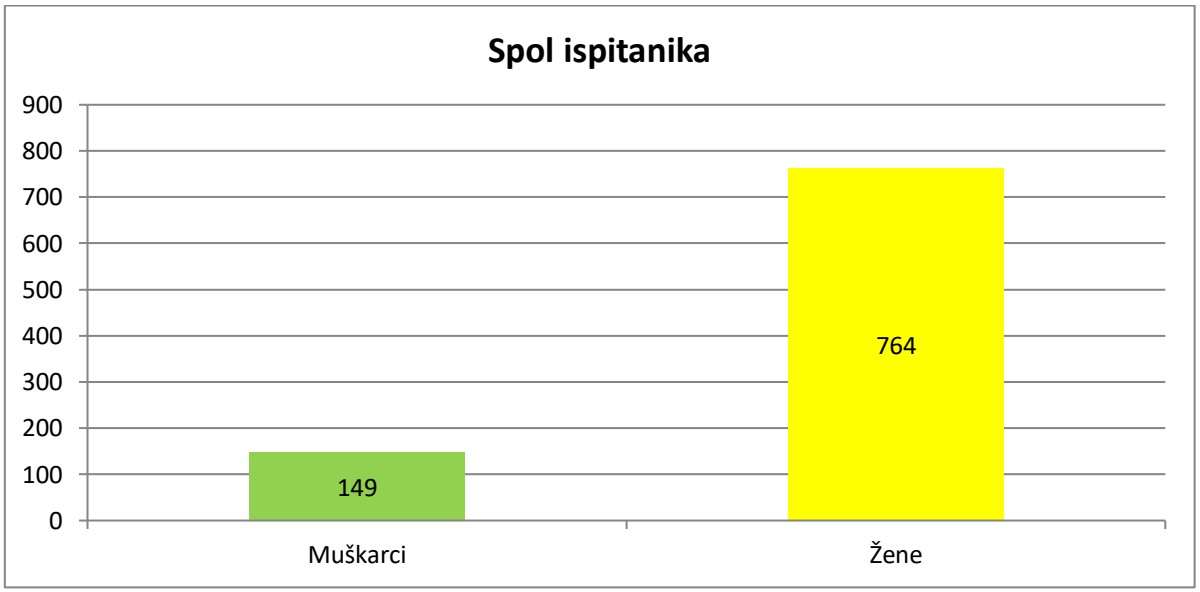
8. REZULTATI

8.1. Socijalno- demografski i osobni podaci ispitanika

Ispitanici su zamoljeni da odgovore na socijalno-demografski podatke koje se odnose na spol, dob, razinu obrazovanja, županija u kojoj rade, mjesto stanovanja: grad – selo, mjesto rada: bolnica, Dom zdravlja i ostalo te radni staž.

Spol ispitanika

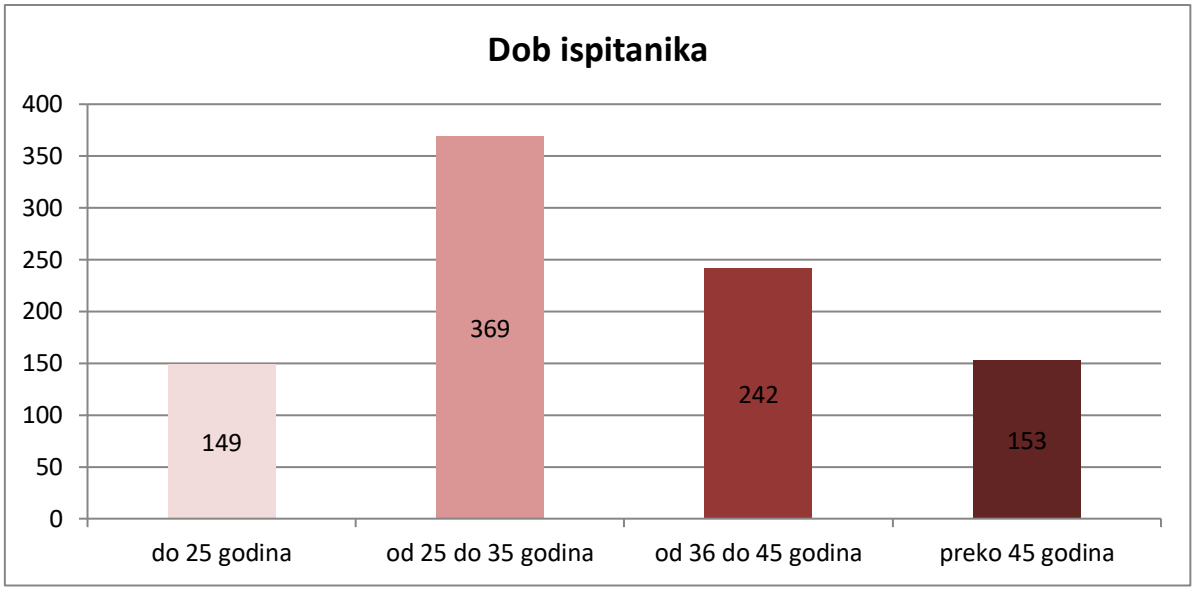
U istraživanju je sudjelovalo 913 ispitanika od kojih je 149 (16,3%) muških i 764 (83,7%) ženskih ispitanika. Podaci su grafički prikazani slikom 8.

Slika 8. Broj ispitanika po spolu

Dob ispitanika

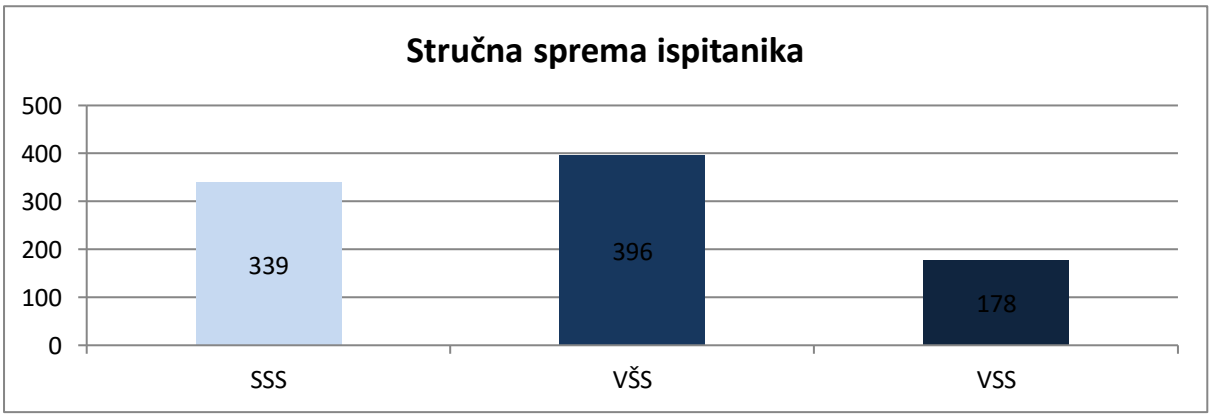
Dob ispitanika je podijeljena u četiri grupe: do 25 godina, od 25 do 35 godina, od 36 do 45 godina i više od 45 godina. Najviše je ispitanika bilo u dobi od 25 do 35 godina (40,4%). Raspodjela ispitanika po dobi prikazana je slikom 9.

Slika 9. Broj ispitanika po dobi

Razina obrazovanja ispitanika

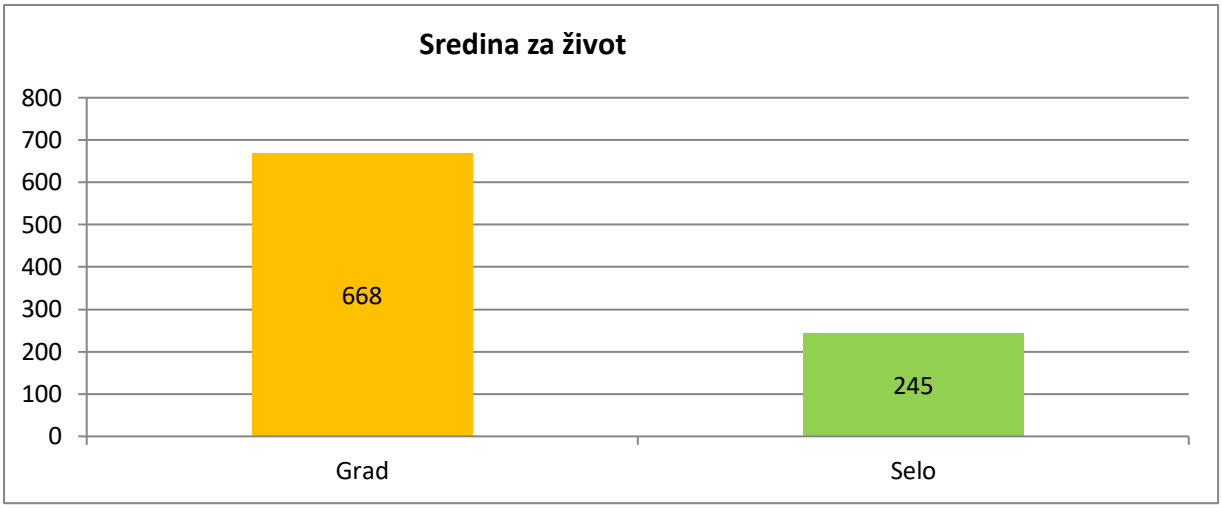
Razina obrazovanja ispitanika podijeljena je u tri grupe, na ispitanike sa srednjom stručnom spremom, s višom stručnom spremom i s visokom stručnom spremom (uključujući magistre i doktore znanosti). Najviše ispitanika ima višu školsku spremu, a najmanje visoku. Više informacija o broju ispitanika po stručnoj spremi vidljivo je na slici 10.

Slika 10. Broj ispitanika raspoređen po stručnoj spremi

Sredina za život ispitanika

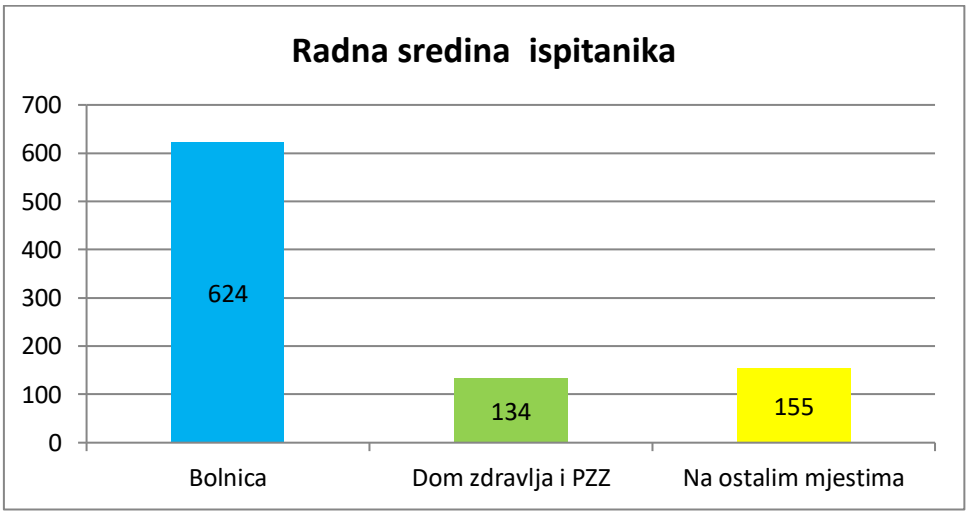
Sredina za život ispitanika podijeljena je na grad i selo. Većina ispitanika živi u gradu, njih 668 ili 73,2%. Više informacija o broju ispitanika po stručnoj spremi vidljivo je na slici 11.

Slika 11. Broj ispitanika raspoređen po životnoj dobi

Radna sredina ispitanika

Radna sredina ispitanika podijeljena je u tri grupe: ispitanici koji rade u bolnici, ispitanici koji rade u Domu zdravlja ili primarnoj zaštiti zdravlja (PZZ) i ispitanici koji rade na ostalim mjestima. Većina ispitanika radi u bolnici, njih 624 ili 68,3%. Više informacija o broju ispitanika po stručnoj spremi vidljivo je na slici 12..

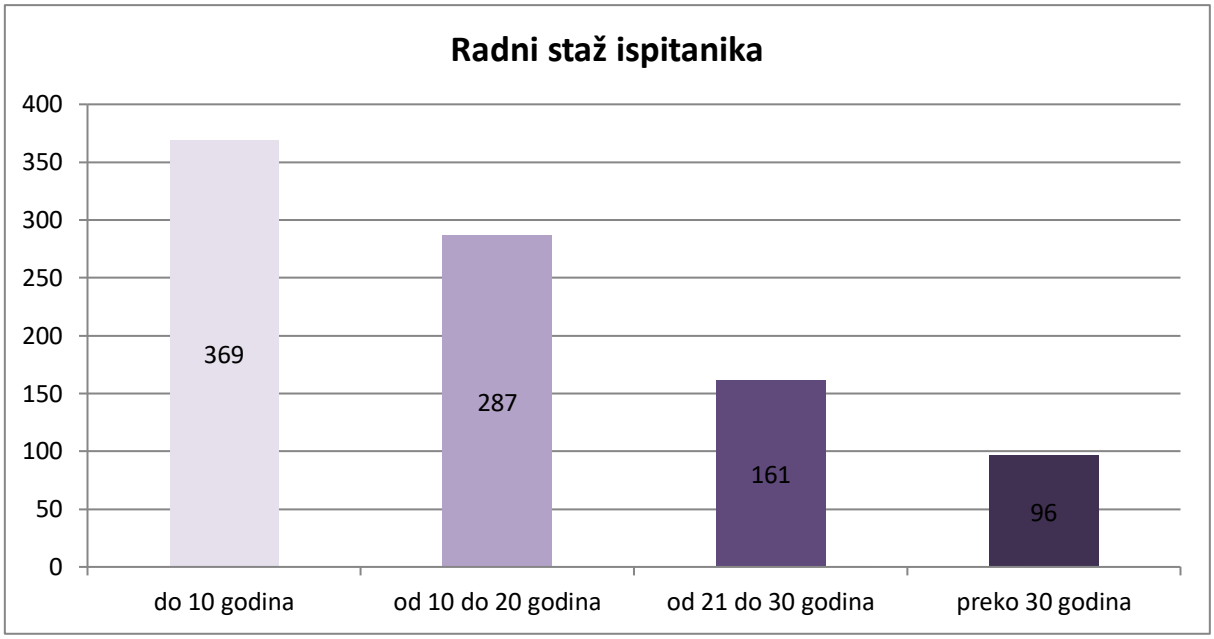

Slika 12. Broj ispitanika raspoređen po radnoj struci

Radni staž ispitanika

Radni staž ispitanika podijeljen je u četiri grupe: ispitanici koji rade do 10 godina, ispitanici koji rade od 10 do 20 godina, ispitanici koji rade od 21 do 30 godina i ispitanici koji rade

preko 30 godina. Većina ispitanika ima do 10 godina staža, njih 369 ili 40,4%. Više informacija o broju ispitanika po radnom stažu ispitanika vidljivo je na slici 13.

Slika 13. Broj ispitanika raspoređen po duljini radnog staža

8.2.Stavovi ispitanika

U sljedećih 19 pitanja tražili su se stavovi ispitanika. Ispitanici su trebali za svaku tvrdnju iskazati u kolikoj se mjeri slažu s istom. Ispitanici su svoj stav izražavali zaokruživanjem jedne od opcija: 1 - ne slažem se s tvrdnjom; 2 - uglavnom se ne slažem; 3 - neodlučna sam/neodlučan sam; 4 - uglavnom se slažem i 5 - slažem se s tvrdnjom.

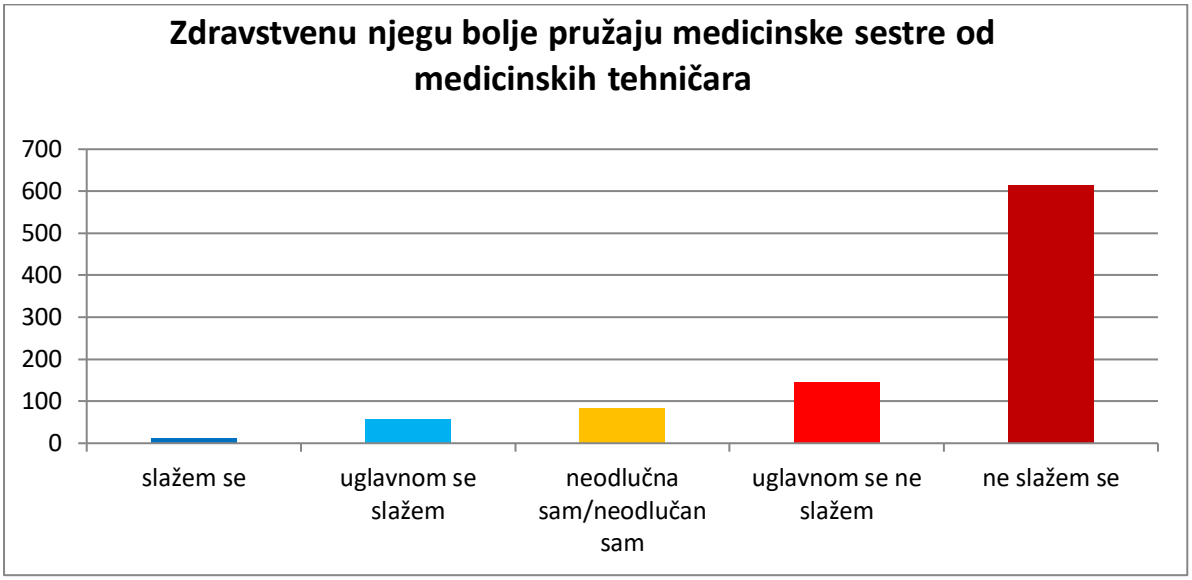
Zdravstvenu njegu bolje pružaju medicinske sestre od medicinskih tehničara

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Zdravstvenu njegu bolje pružaju medicinske sestre od medicinskih tehničara* prikazani su tablicom 1. i slikom 14. Postignuta je vrlo visoka suglasnost (preko 83,2% - ne slažem se ili se uglavnom ne slažem) stavova ispitanika po ovoj tvrdnji.

Tabela 1. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Zdravstvenu njegu bolje pružaju ms od mt

	Zdravstvenu njegu bolje pružaju medicinske sestre od medicinskih tehničara	%
slažem se	11	1,2%

uglavnom se slažem	58	6,4%
neodlučna sam/neodlučan sam	83	9,1%
uglavnom se ne slažem	145	15,9%
ne slažem se	614	67,3%

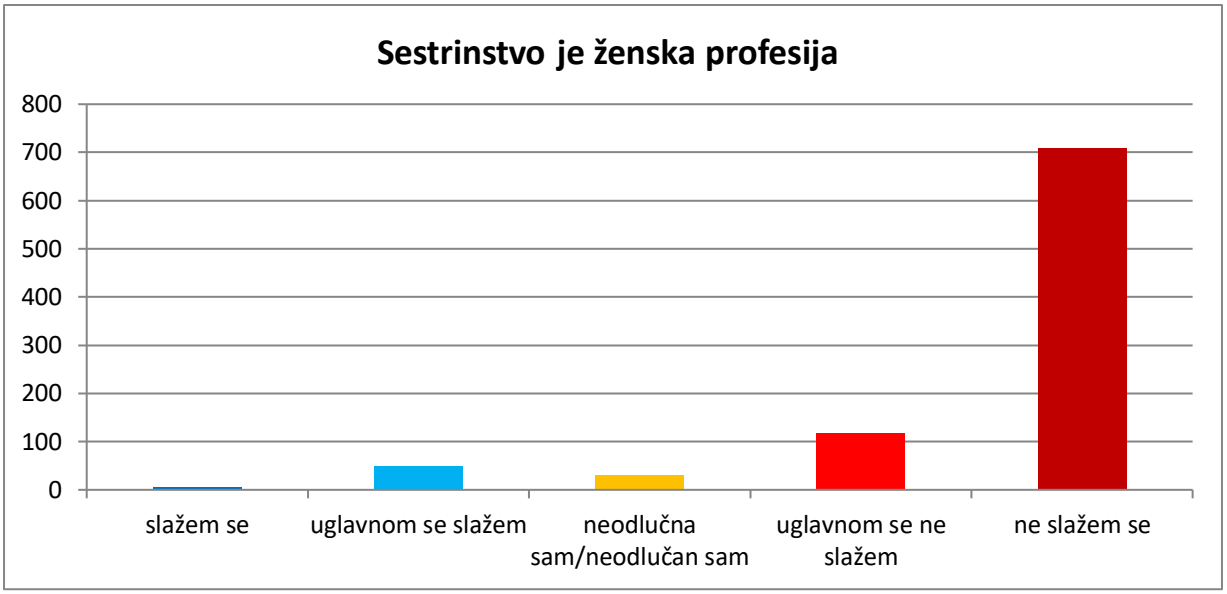
Slika 14. Zdravstvenu njegu bolje pružaju ms od mt

Sestrinstvo je ženska profesija

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Sestrinstvo je ženska profesija* prikazani su tablicom 2. i slikom 15. Na ovoj tvrdnji postignuta je još viša suglasnost (preko 90,5%) stavova ispitanika, koji se ne slažu ili uglavnom ne slažu s tvrdnjom.

Tabela 2. Stavovi ispitanika za tvrdnju - Sestrinstvo je ženska profesija

	Sestrinstvo je ženska profesija	%
slažem se	6	0,7%
uglavnom se slažem	49	5,4%
neodlučna sam/neodlučan sam	30	3,3%
uglavnom se ne slažem	117	12,8%
ne slažem se	709	77,7%

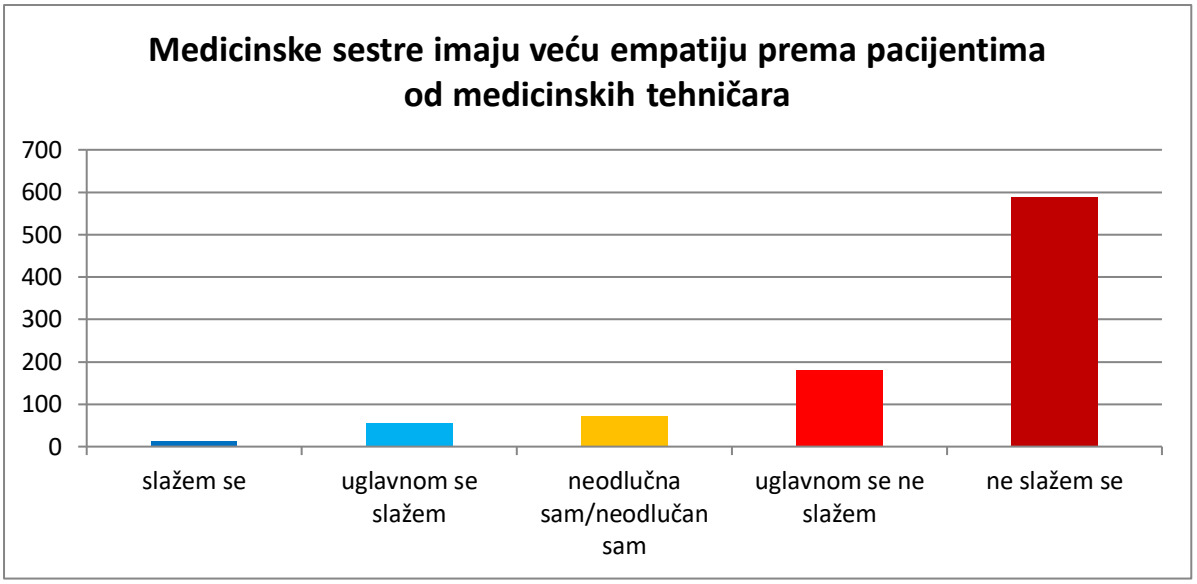
Slika 15. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Sestrinstvo je ženska profesija

Medicinske sestre imaju veću empatiju prema pacijentima od medicinskih tehničara

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Medicinske sestre imaju veću empatiju prema pacijentima od medicinskih tehničara* prikazani su tablicom 3. i slikom 16. Na ovoj je tvrdnji postignuta također visoka suglasnost (preko 84,3%) stavova ispitanika.

Tabela 3. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Ms imaju veće empatije prema pacijentima od mt

	Medicinske sestre imaju veću empatiju prema pacijentima od medicinskih tehničara	%
slažem se	12	1,3%
uglavnom se slažem	56	6,1%
neodlučna sam/neodlučan sam	73	8,0%
uglavnom se ne slažem	181	19,8%
ne slažem se	589	64,5%

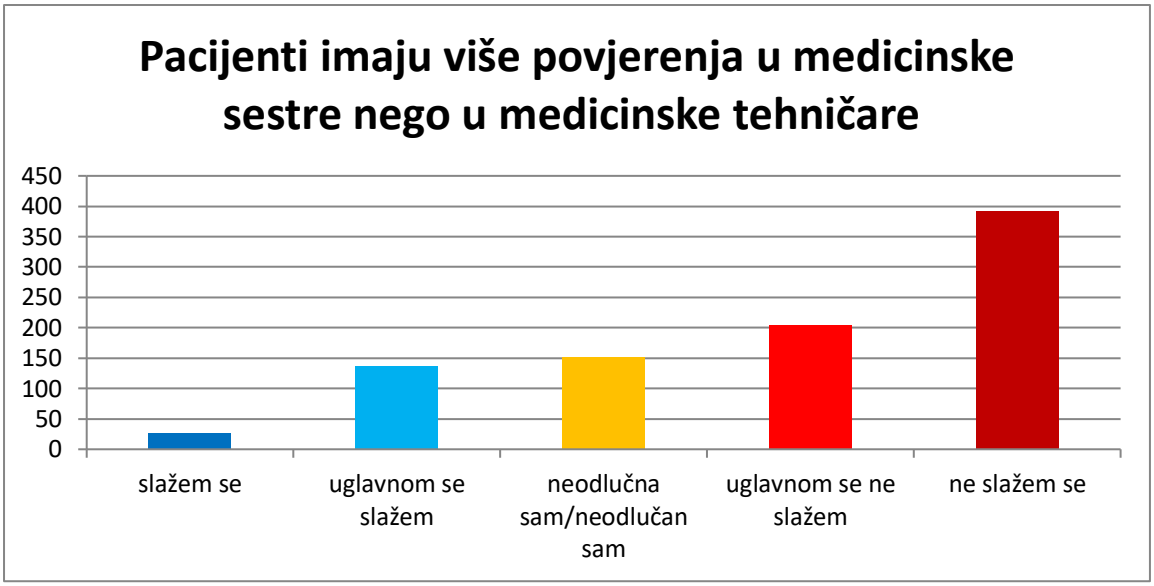
Slika 16. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Ms imaju veću empatiju prema pacijentima od mt

Pacijenti imaju više povjerenja u medicinske sestre nego u medicinske tehničare

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Pacijenti imaju više povjerenja u medicinske sestre nego u medicinske tehničare* prikazani su tablicom 4. i slikom 17. Na ovoj tvrdnji postignuta je dvotrećinska suglasnost (65,4%) stavova ispitanika, ali ona nije toliko dominantna kao u prethodnim tvrdnjama.

Tabela 4. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Pacijenti imaju povjerenja u ms više nego u mt

	Medicinske sestre imaju veću empatiju prema pacijentima od medicinskih tehničara	%
slažem se	26	2,8%
uglavnom se slažem	137	15,0%
neodlučna sam/neodlučan sam	151	16,5%
uglavnom se ne slažem	205	22,5%
ne slažem se	392	42,9%

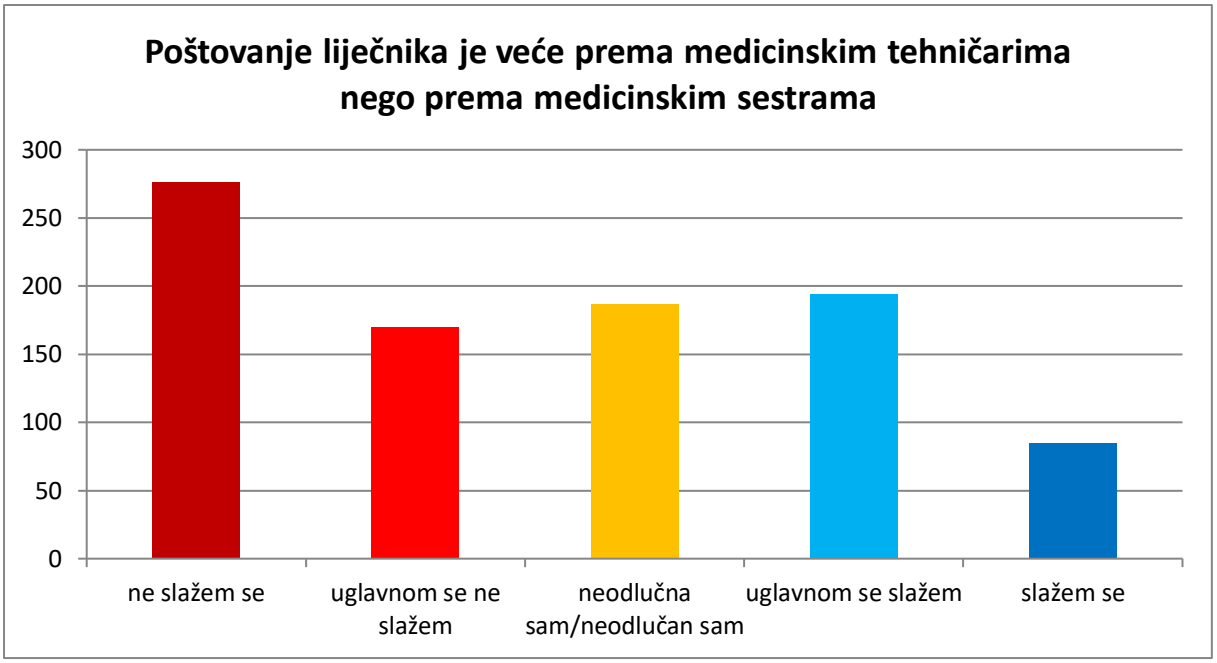
Slika 17. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Pacijenti imaju više povjerenja u ms nego u mt

Poštovanje liječnika je veće prema medicinskim tehničarima nego prema medicinskim sestrama

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Poštovanje liječnika je veće prema medicinskim tehničarima nego prema medicinskim sestrama* prikazani su tablicom 5. i slikom 18. Stavovi ispitanika po ovoj tvrdnji nisu jedinstveni. Najviše (48,8%) ispitanika se s tvrdnjom ne slaže ili uglavnom ne slaže, 20,5% je neodlučnih, a 30,5% se slaže ili uglavnom slaže.

Tabela 5. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Poštovanje liječnika je veće prema mt nego prema ms

	Poštovanje liječnika je veće prema medicinskim tehničarima nego prema medicinskim sestrama	%
ne slažem se	276	30,2%
uglavnom se ne slažem	170	18,6%
neodlučna sam/neodlučan sam	187	20,5%
uglavnom se slažem	194	21,2%
slažem se	85	9,3%

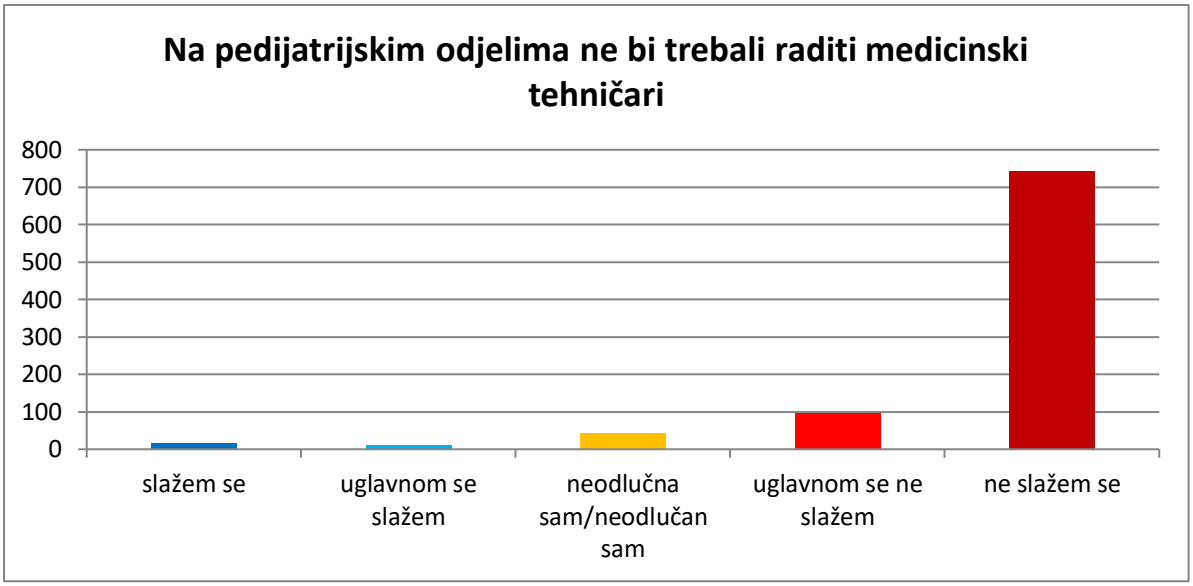
Slika 18. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Poštovanje liječnika je veće prema mt nego prema ms

Na pedijatrijskim odjelima ne bi trebali raditi medicinski tehničari

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Na pedijatrijskim odjelima ne bi trebali raditi medicinski tehničari* prikazani su tablicom 6. i slikom 19. Stavovi ispitanika po ovoj tvrdnji su gotovo jedinstveni. Velika većina (92,1%) ispitanika se s tvrdnjom ne slaže ili se uglavnom ne slaže, a samo 2,9% se slaže ili uglavnom slaže.

Tabela 6. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Na pedijatrijskim odjelima ne bi trebali raditi mt

	Na pedijatrijskim odjelima ne bi trebali raditi medicinski tehničari	%
slažem se	15	1,6%
uglavnom se slažem	12	1,3%
neodlučna sam/neodlučan sam	43	4,7%
uglavnom se ne slažem	97	10,6%
ne slažem se	744	81,5%

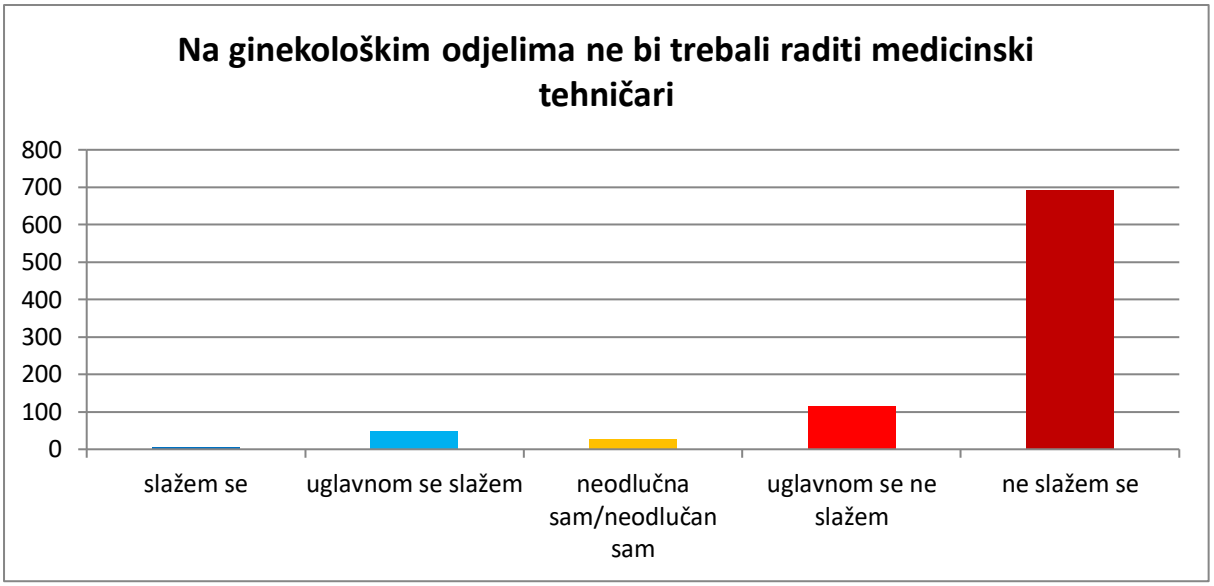
Slika 19. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Na pedijatrijskim odijelima ne bi trebali raditi mt

Na ginekološkim odjelima ne bi trebali raditi medicinski tehničari

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Na ginekološkim odjelima ne bi trebali raditi medicinski tehničari* prikazani su tablicom 7. i slikom 20. Stavovi ispitanika po ovoj tvrdnji su također gotovo jedinstveni. Velika većina (88,3%) ispitanika se s tvrdnjom ne slaže ili uglavnom ne slaže, a samo se 5,8% slaže ili uglavnom slaže.

Tabela 7. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Na ginekološkim odjelima ne bi trebali raditi mt

	Na ginekološkim odjelima ne bi trebali raditi medicinski tehničari	%
slažem se	5	0,5%
uglavnom se slažem	48	5,3%
neodlučna sam/neodlučan sam	28	3,1%
uglavnom se ne slažem	114	12,5%
ne slažem se	692	75,8%

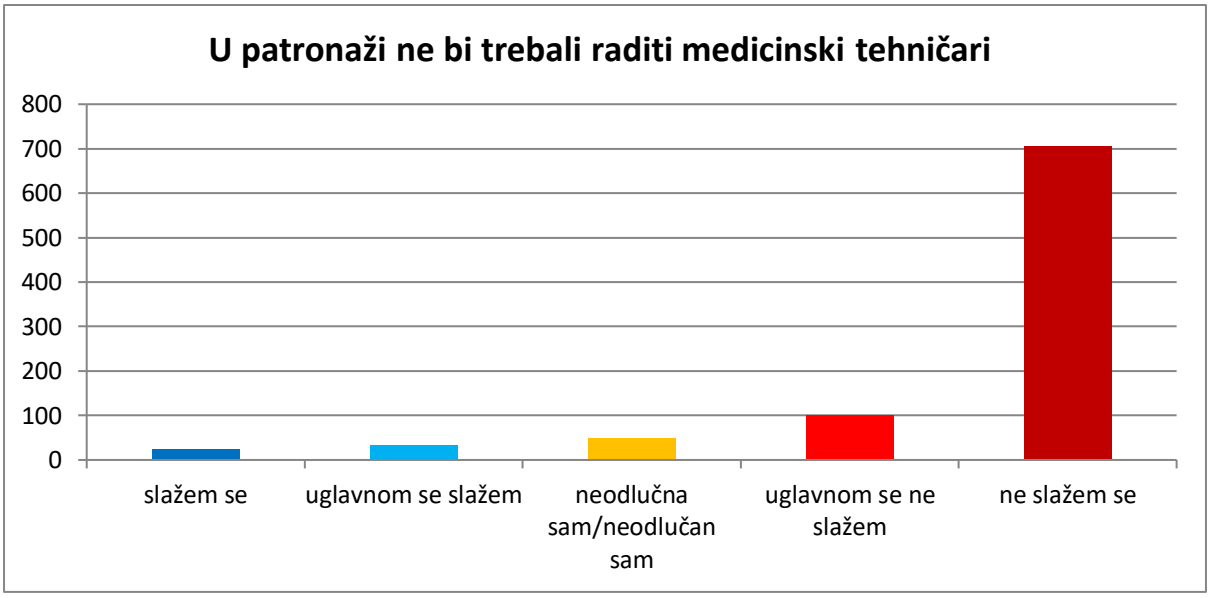
Slika 20. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Na ginekološkim odijelima ne bi trebali raditi mt

U patronaži ne bi trebali raditi medicinski tehničari

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *U patronaži ne bi trebali raditi medicinski tehničari* prikazani su tablicom 8. i slikom 21. Stavovi ispitanika po ovoj tvrdnji su gotovo jedinstveni. Velika većina (88,2%) ispitanika se s tvrdnjom ne slaže ili uglavnom ne slaže, a 6,2% se slaže ili uglavnom slaže.

Tabela 8. Stavovi ispitanika za tvrdnju- U patronaži ne bi trebali raditi mt

	U patronaži ne bi trebali raditi medicinski tehničari	%
slažem se	24	2,6%
uglavnom se slažem	33	3,6%
neodlučna sam/neodlučan sam	49	5,4%
uglavnom se ne slažem	101	11,1%
ne slažem se	704	77,1%

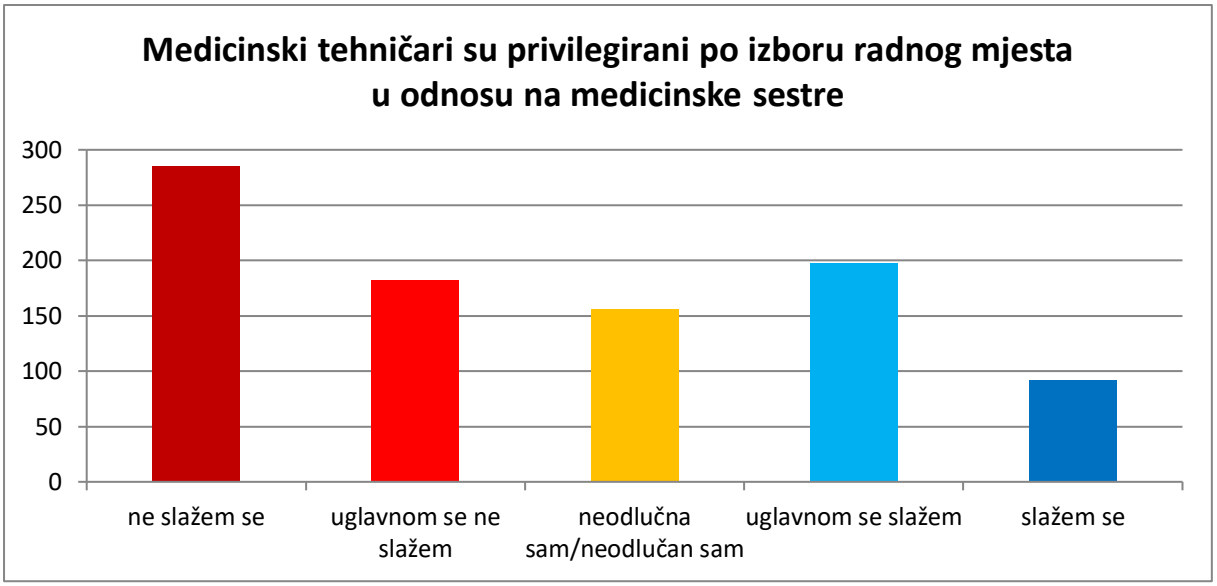
Slika 21. Stavovii ispitanika za tvrdnju- U patronaži ne bi trebali raditi mt

Medicinski tehničari su privilegirani po izboru radnog mjesta u odnosu na medicinske sestre

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Medicinski tehničari su privilegirani po izboru radnog mjesta u odnosu na medicinske sestre* prikazani su tablicom 9. i slikom 22. Stavovi ispitanika po ovoj tvrdnji su poprilično različiti. Polovica (51,1%) ispitanika se s tvrdnjom ne slaže ili uglavnom ne slaže, a 31,7% se slaže ili uglavnom slaže.

Tabela 9. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Mt su privilegirani po izboru radnog mjesta u odnosu na ms

	Medicinski tehničari su privilegirani po izboru radnog mjesta u odnosu na medicinske sestre	%
ne slažem se	285	31,2%
uglavnom se ne slažem	182	19,9%
neodlučna sam/neodlučan sam	156	17,1%
uglavnom se slažem	197	21,6%
slažem se	92	10,1%

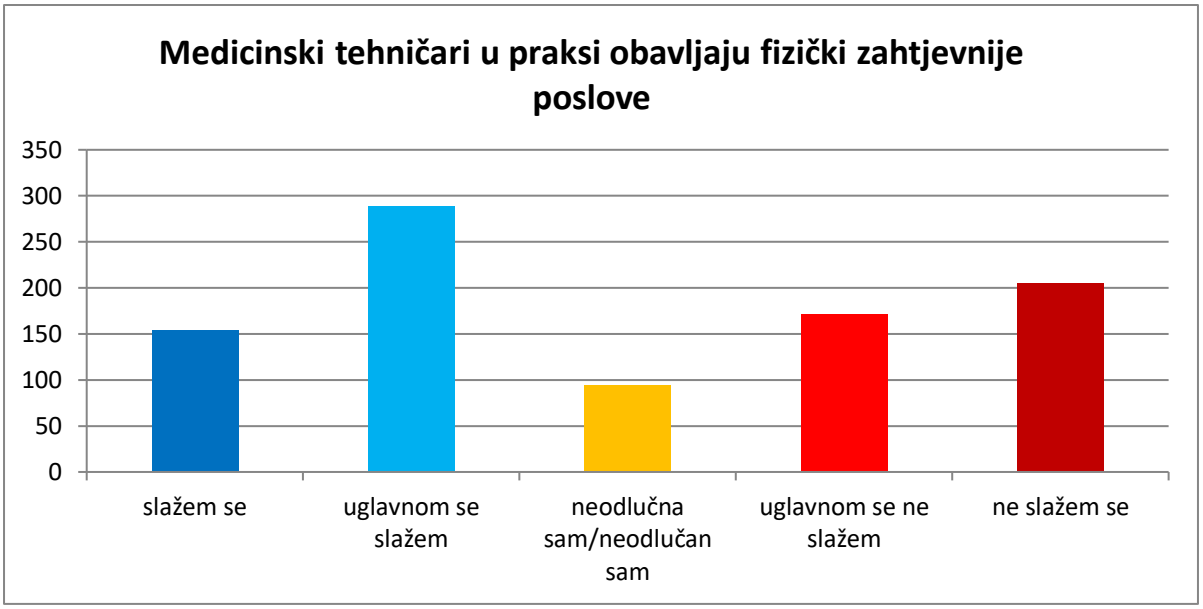
Slika 22. Stavovi ispitanika za tvrdnju - Mt su privilegirani po izboru radnog mjesta u odnosu na ms

Medicinski tehničari u praksi obavljaju fizički zahtjevnije poslove

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Medicinski tehničari u praksi obavljaju fizički zahtjevnije poslove* prikazani su tablicom 10. i slikom 23. Gotovo polovica (48,6%) ispitanika se s tvrdnjom slaže ili uglavnom slaže, a samo malo manje (41,2%) ispitanika se ne slaže ili uglavnom ne slaže.

Tabela 10. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Mt u praksi obavljaju fizički zahtjevnije poslove

	Medicinski tehničari u praksi obavljaju fizički zahtjevnije poslove	%
slažem se	154	16,9%
uglavnom se slažem	289	31,7%
neodlučna sam/neodlučan sam	94	10,3%
uglavnom se ne slažem	171	18,7%
ne slažem se	205	22,5%

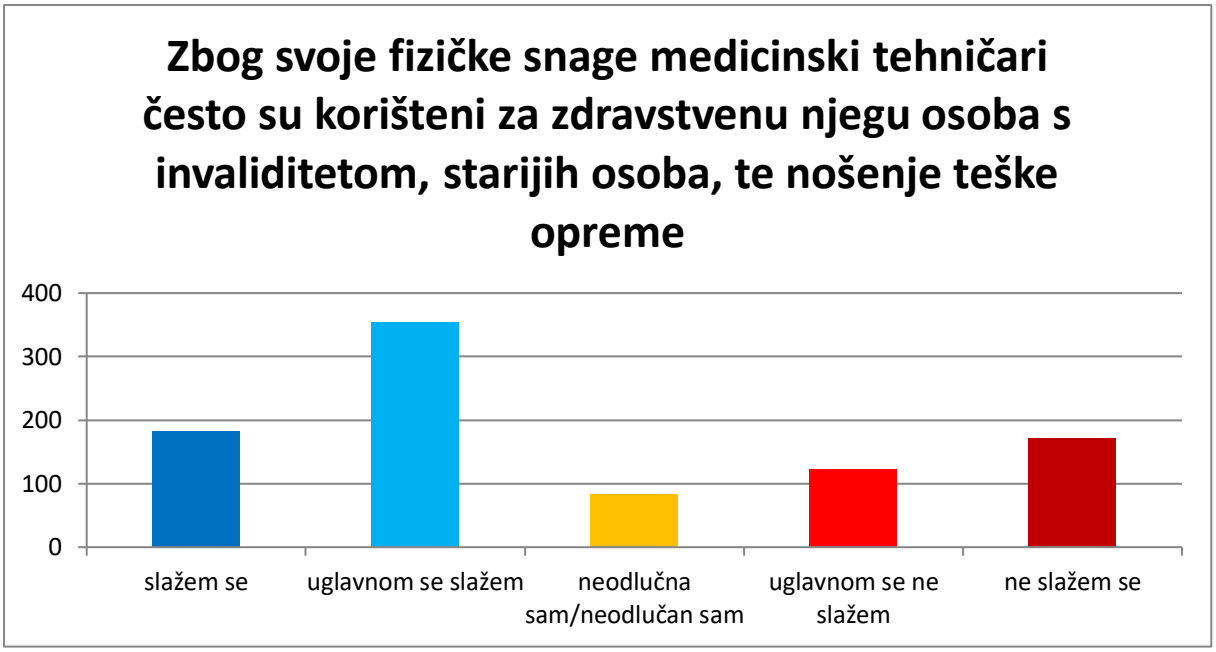
Slika 23. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Mt u praksi obavljaju fizički zahtjevnije poslove

Zbog svoje fizičke snage medicinski tehničari često su korišteni za zdravstvenu njegu osoba s invaliditetom, starijih osoba, te nošenje teške opreme

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Zbog svoje fizičke snage medicinski tehničari često su korišteni za zdravstvenu njegu osoba s invaliditetom, starijih osoba, te nošenje teške opreme* prikazani su tablicom 11. i slikom 24. Gotovo tri petine (58,7%) ispitanika se s tvrdnjom slaže ili uglavnom slaže, a trećina (32,2%) se ne slaže ili uglavnom ne slaže.

Tabela 11. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Zbog svoje fizičke snage mt često su korišteni za zdravstvenu njegu osoba s invaliditetom,starijih osoba,te nošenje teške opreme

	Zbog svoje fizičke snage medicinski tehničari često su korišteni za zdravstvenu njegu osoba s invaliditetom, starijih osoba, te nošenje teške opreme	%
slažem se	182	19,9%
uglavnom se slažem	354	38,8%
neodlučna sam/neodlučan sam	83	9,1%
uglavnom se ne slažem	123	13,5%
ne slažem se	171	18,7%

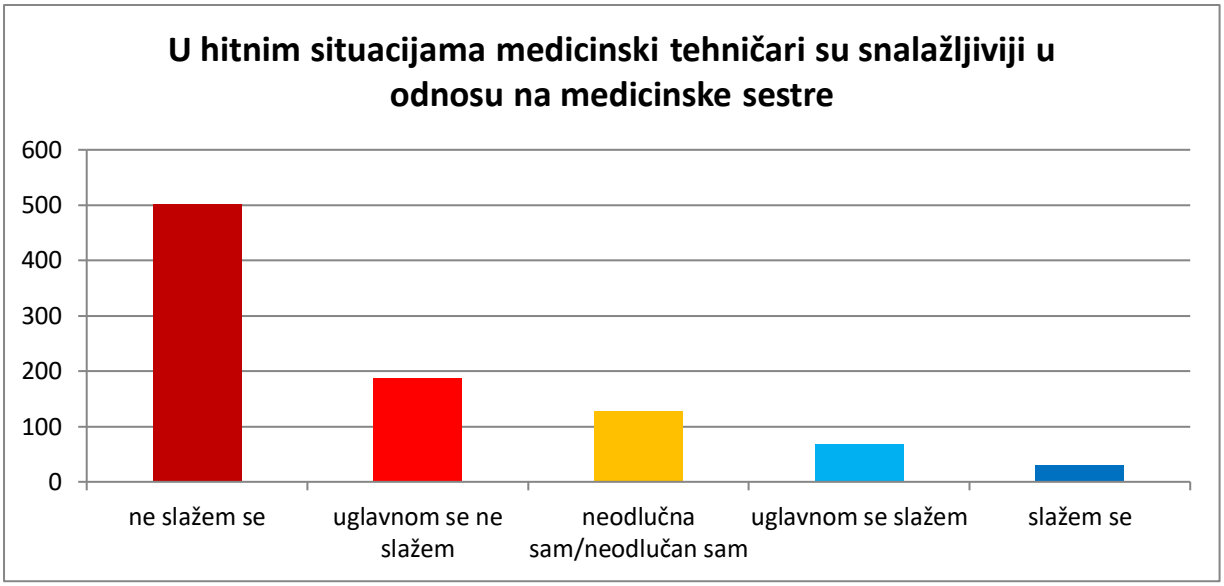
Slika 24. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Zbog svoje fizičke snage mt često su korišteni za zdravstvenu njegu osoba s invaliditetom,starijih osoba,te nošenje teške opreme

U hitnim situacijama medicinski tehničari su snalažljiviji u odnosu na medicinske sestre

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *U hitnim situacijama medicinski tehničari su snalažljiviji u odnosu na medicinske sestre* prikazani su tablicom 12. i slikom 25. Tri četvrtine (75,4%) ispitanika se s tvrdnjom ne slaže ili uglavnom ne slaže, a samo desetina (10,7%) se slaže ili uglavnom slaže.

Tabela 12. Stavovi ispitanika za tvrdnju- U hitnim situacijama mt su snalažljiviji u odnosu na ms

	U hitnim situacijama medicinski tehničari su snalažljiviji u odnosu na medicinske sestre	%
ne slažem se	501	54,9%
uglavnom se ne slažem	187	20,5%
neodlučna sam/neodlučan sam	127	13,9%
uglavnom se slažem	68	7,4%
slažem se	30	3,3%

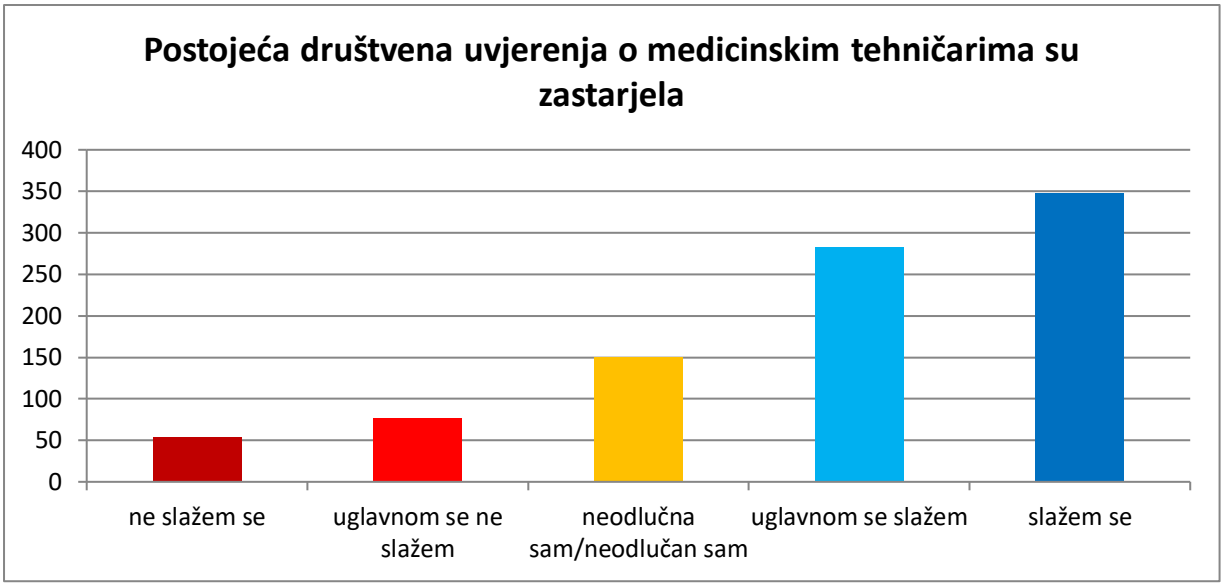
Slika 25. Stavovi ispitanika za tvrdnju- U hitnim situacijama mt su snalažljiviji u odnosu na ms

Postojeća društvena uvjerenja o medicinskim tehničarima su zastarjela

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Postojeća društvena uvjerenja o medicinskim tehničarima su zastarjela, starijih osoba, te nošenje teške opreme* prikazani su tablicom 13. i slikom 26. Gotovo sedamdeset posto (69,0%) ispitanika se s tvrdnjom slaže ili uglavnom slaže, a desetak posto (14,3%) se ne slaže ili uglavnom ne slaže.

Tabela 13. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Postojeća društvena uvjerenja o mt su zastarjela

	Postojeća društvena uvjerenja o medicinskim tehničarima su zastarjela	%
ne slažem se	54	5,9%
uglavnom se ne slažem	77	8,4%
neodlučna sam/neodlučan sam	150	16,4%
uglavnom se slažem	283	31,0%
slažem se	347	38,0%

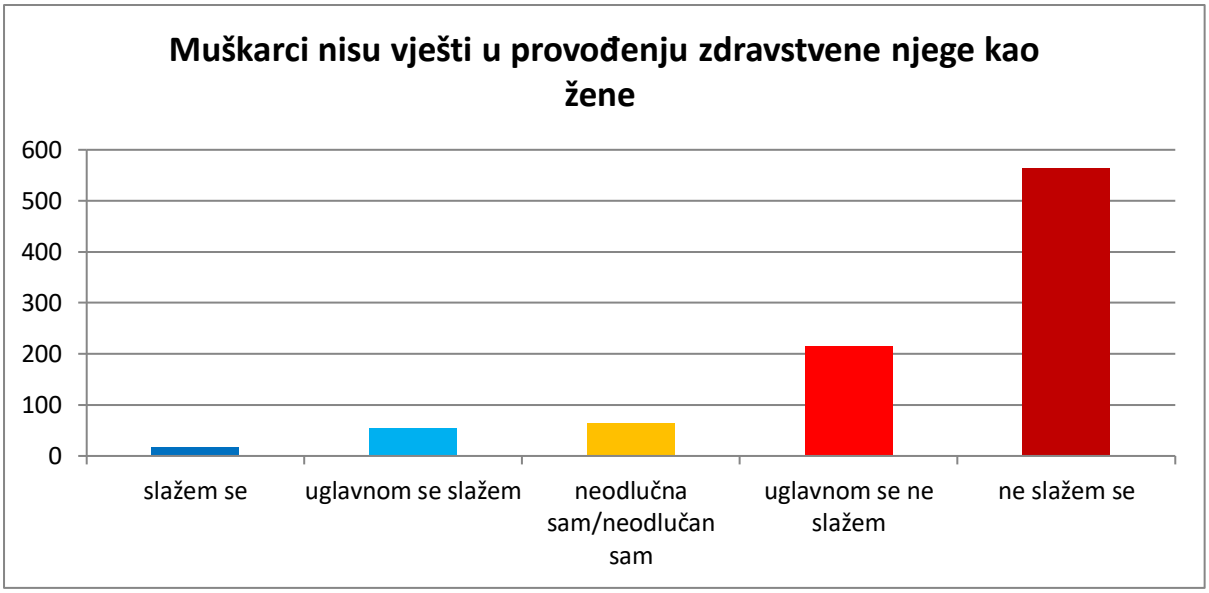
Slika 26. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Postojeća društvena uvjerenja o mt su zastarjela

Muškarci nisu vješti u provođenju zdravstvene njege kao žene

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Muškarci nisu vješti u provođenju zdravstvene njege kao žene* prikazani su tablicom 14. i slikom 27. Preko četiri petine (85,1%) ispitanika se s tvrdnjom ne slaže ili uglavnom ne slaže, a manje od deset posto (7,8%) se slaže ili uglavnom slaže.

Tabela 14. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Muškarci nisu vješti u provođenju zdravstvene njege kao žene

	Muškarci nisu vješti u provođenju zdravstvene njege kao žene	%
slažem se	16	1,8%
uglavnom se slažem	54	5,9%
neodlučna sam/neodlučan sam	64	7,0%
uglavnom se ne slažem	214	23,4%
ne slažem se	563	61,7%

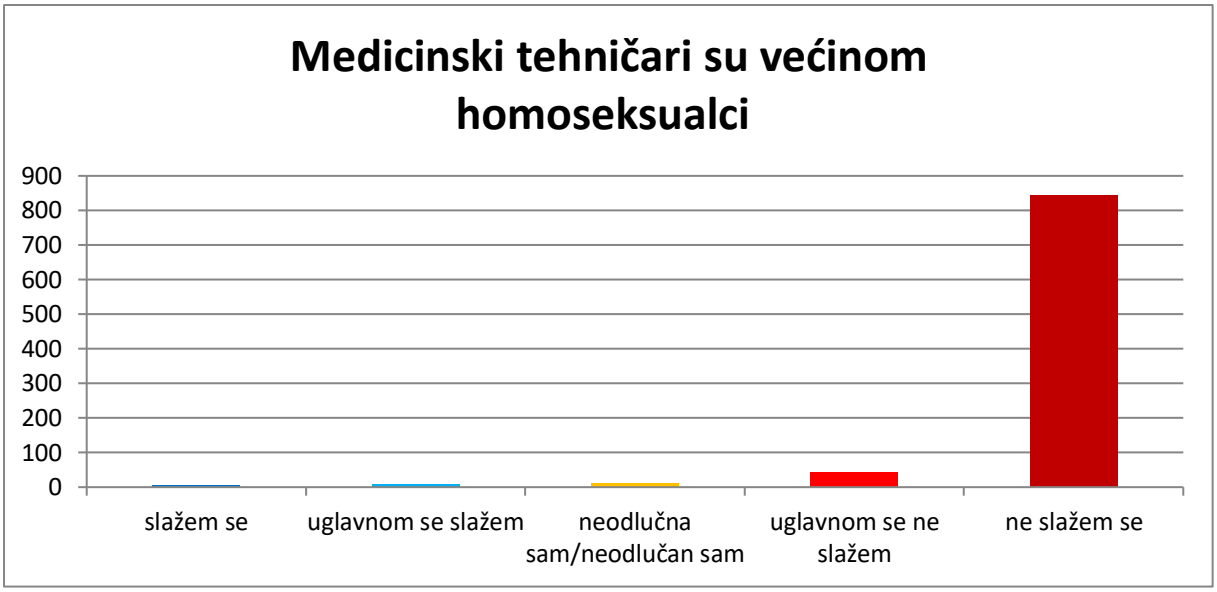
Slika 27. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Muškarci nisu vješti u provođenju zdravstvene njege kao žene

Medicinski tehničari su većinom homoseksualci

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Medicinski tehničari su većinom homoseksualci* prikazani su tablicom 15. i slikom 28. Gotovo svi (97,3%) ispitanika se s tvrdnjom ne slaže ili uglavnom ne slaže, a samo njih 12 (1,3%) se slaže ili uglavnom slaže.

Tabela 15. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Mt su većinom homoseksualci

	Medicinski tehničari su većinom homoseksualci	%
slažem se	5	0,5%
uglavnom se slažem	7	0,8%
neodlučna sam/neodlučan sam	12	1,3%
uglavnom se ne slažem	43	4,7%
ne slažem se	845	92,6%

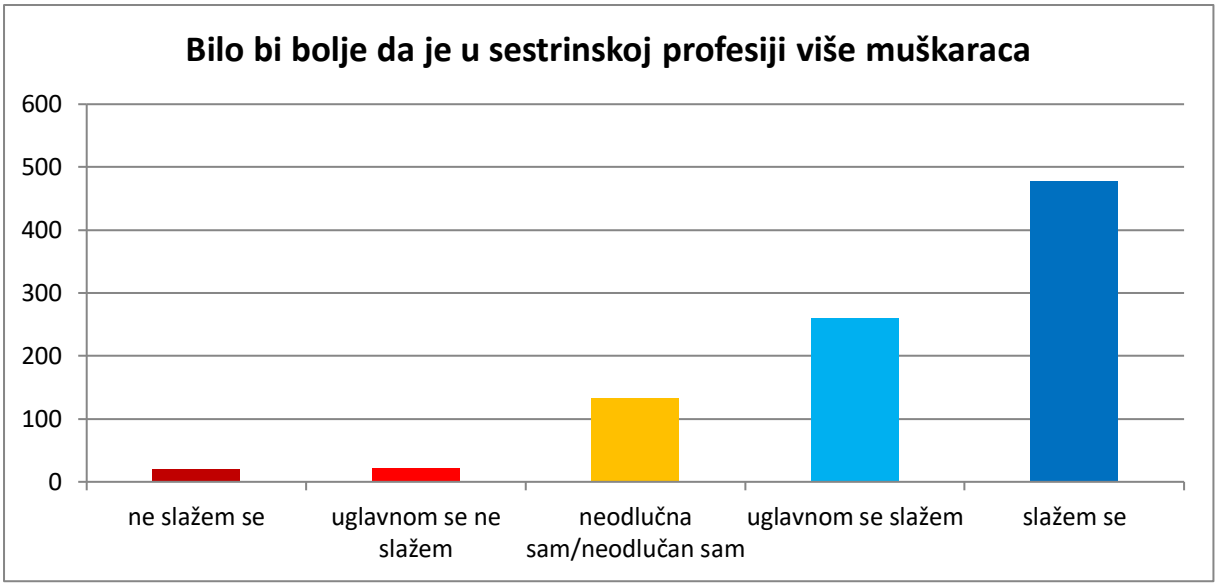
Slika 28. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Mt su većinom homoseksualci

Bilo bi bolje da je u sestrinskoj profesiji više muškaraca

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Bilo bi bolje da je u sestrinskoj profesiji više muškaraca* prikazani su tablicom 16. i slikom 2. Ne tako izraženo kao u prethodnom pitanju, ali i ovdje je većina stavova slična. Četiri petine (80,8%) ispitanika se s tvrdnjom slaže ili uglavnom slaže, a manje od pet posto (4,4%) se ne slaže ili uglavnom ne slaže.

Tabela 16. Stavovi ispitanika za tvrdnju - Bilo bi bolje da je u sestrinskoj profesiji više muškaraca

	Bilo bi bolje da je u sestrinskoj profesiji više muškaraca	%
ne slažem se	19	2,1%
uglavnom se ne slažem	22	2,4%
neodlučna sam/neodlučan sam	133	14,6%
uglavnom se slažem	259	28,4%
slažem se	478	52,4%

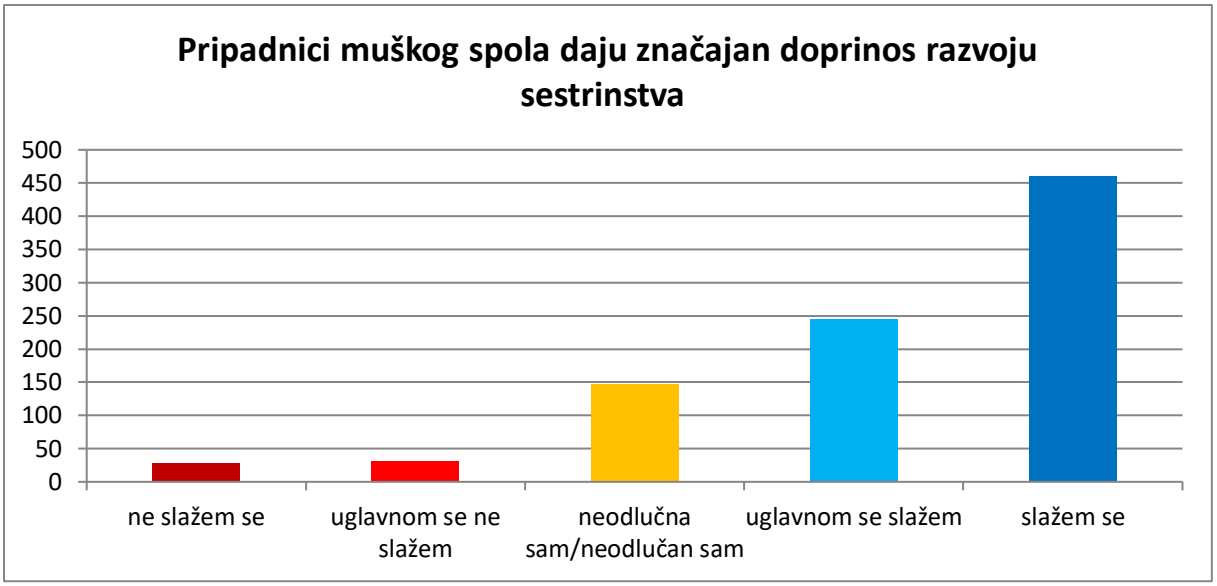
Slika 29. Stavovi ispitanika za tvrdnju - Bilo bi bolje da je u sestrinskoj profesiji više muškaraca

Pripadnici muškog spola daju značajan doprinos razvoju sestrinstva

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Pripadnici muškog spola daju značajan doprinos razvoju sestrinstva* prikazani su tablicom 17. i slikom 30. Na ovom stavu su slični rezultati kao i na prethodnu tvrdnju. Gotovo četiri petine (77,2%) ispitanika se s tvrdnjom slaže ili uglavnom slaže, a svega 59 (6,5%) se ne slaže ili uglavnom ne slaže. Također, kao i za proteklu tvrdnju ovakav stav je iznenađenje.

Tabela 17. Stavovi ispitanika za tvrdnju-Pripadnici muškog spola daju značajan doprinos razvoju sestrinstva

	Pripadnici muškog spola daju značajan doprinos razvoju sestrinstva	%
ne slažem se	28	3,1%
uglavnom se ne slažem	31	3,4%
neodlučna sam/neodlučan sam	147	16,1%
uglavnom se slažem	245	26,8%
slažem se	460	50,4%

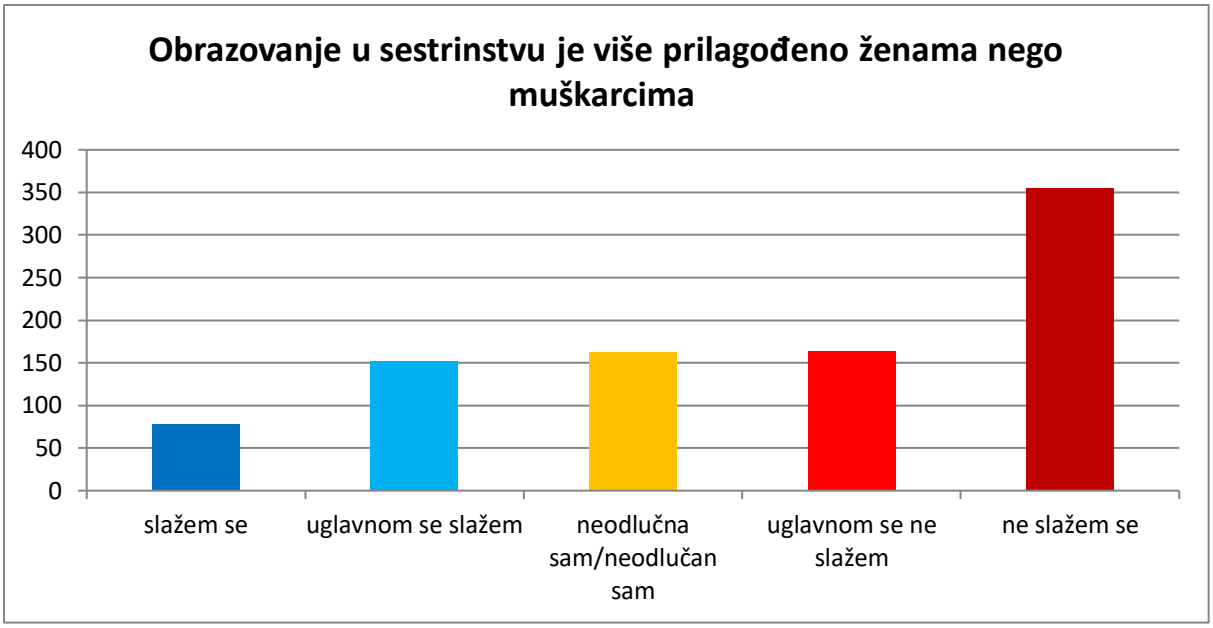
Slika 30. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Pripadnici muškog spola daju značajan doprinos razvoju sestrinstva

Obrazovanje u sestrinstvu je više prilagođeno ženama nego muškarcima

Dobiveni stavovi ispitanika za tvrdnju *Obrazovanje u sestrinstvu je više prilagođeno ženama nego muškarcima* prikazani su tablicom 18. i slikom 31. Preko polovice (56,0%) ispitanika se s tvrdnjom ne slaže ili uglavnom ne slaže, a četvrtina (25,1%) se slaže ili uglavnom slaže.

Tabela 18. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Obrazovanje u sestrinstvu je više prilagođeno ženama nego muškarcima

	Obrazovanje u sestrinstvu je više prilagođeno ženama nego muškarcima	%
slažem se	78	8,5%
uglavnom se slažem	152	16,6%
neodlučna sam/neodlučan sam	163	17,9%
uglavnom se ne slažem	164	18,0%
ne slažem se	355	38,9%

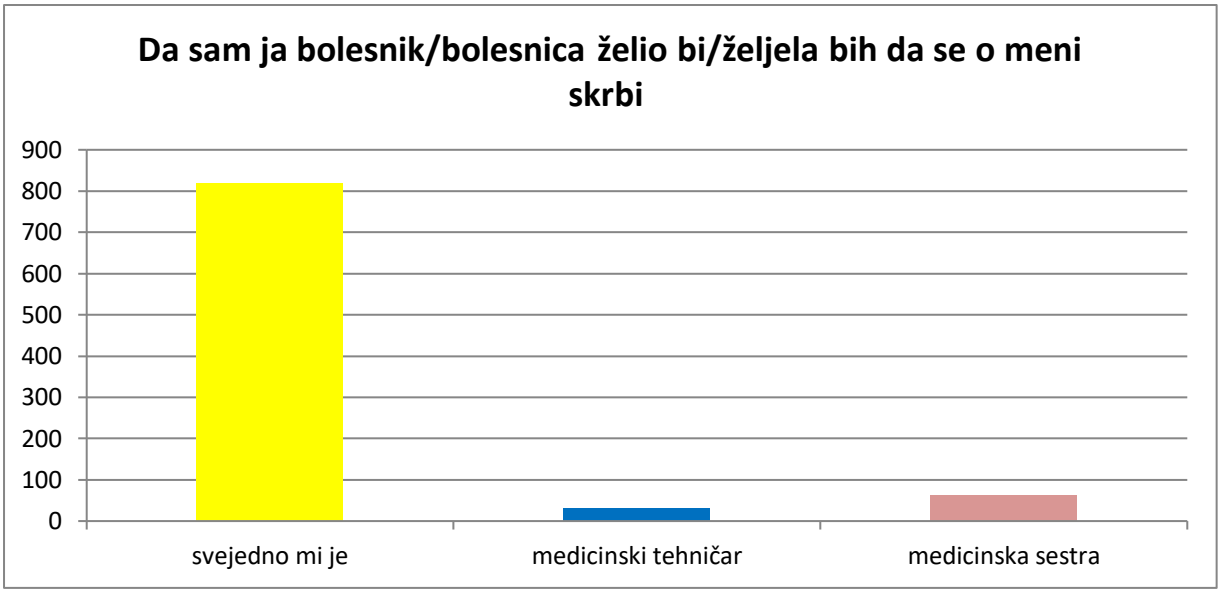
Slika 31. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Obrazovanje u sestrinstvu je više prilagođeno ženama nego muškarcima

Da sam ja bolesnik/bolesnica želio bi/željela bih da se o meni skrbi

Dobiveni stavovi ispitanika za posljednju tvrdnju *Da sam ja bolesnik/bolesnica želio bi/željela bih da se o meni skrbi* prikazani su tablicom 19. i slikom 32. Devet od deset (89,7%) ispitanika je svejedno tko će se o njima skrbiti, a samo njih 31 (3,4%) medicinski tehničar.

Tabela 19. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Da sam ja bolesnik/bolesnica želio/željela bih da se o meni skrbi

	Da sam ja bolesnik/bolesnica želio bi/željela bih da se o meni skrbi	%
svejedno mi je	819	89,7%
medicinski tehničar	31	3,4%
medicinska sestra	63	6,9%

Slika 32. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Da sam bolesnik/bolesnica želio/željela bih da se o meni skrbi

8.3. Hipoteze istraživanja

Kako bi mogli donijeti kvalitetne zaključke uz primjenu adekvatnih statističkih alata postavljeno je 7 hipoteza:

1. Većina medicinskih sestara i tehničara imaju pozitivan stav prema muškarcima u sestrinstvu
2. Medicinski tehničari imaju pozitivnije stavove od medicinskih sestara prema muškarcima u sestrinstvu
3. Mlađi ispitanici imaju pozitivnije stavove od starijih ispitanika prema muškarcima u sestrinstvu
4. Ispitanici s višom razinom obrazovanja imaju pozitivnije stavove od onih s nižom razinom obrazovanja prema muškarcima u sestrinstvu
5. Ispitanici koji žive u gradu imaju pozitivnije stavove od ispitanika koji žive na selu prema muškarcima u sestrinstvu
6. Ispitanici s više radnog staža imat će pozitivnije stavove od ispitanika s manje radnog staža prema muškarcima u sestrinstvu
7. Ispitanici smatraju da žene pružaju bolju zdravstvenu njegu od muškaraca

Hipoteza 1: Većina medicinskih sestara i tehničara imaju pozitivan stav prema muškarcima u sestrinstvu

Kako bi se dobio korektan zaključak na ovo pitanje potrebno je izraditi novu varijablu koja će se sastojati od stavova izrečenim na tvrdnje:

1. Zdravstvenu njegu bolje pružaju medicinske sestre od medicinskih tehničara;

2. Sestrinstvo je ženska profesija

3. Medicinske sestre imaju veću empatiju prema pacijentima od medicinskih tehničara

4. Pacijenti imaju više povjerenja u medicinske sestre nego u medicinske tehničare

6. Na pedijatrijskim odjelima ne bi trebali raditi medicinski tehničari

7. Na ginekološkim odjelima ne bi trebali raditi medicinski tehničari

8. U patronaži ne bi trebali raditi medicinski tehničari

14. Muškarci nisu vješti u provođenju zdravstvene njege kao žene

16. Bilo bi bolje da je u sestrinskoj profesiji više muškaraca

17. Pripadnici muškog spola daju značajan doprinos razvoju sestrinstva

Svaki stav u ovoj varijabli se boduje s 1 - 5 bodova. Pritom se s 1 označava stav - Ne slažem se s tvrdnjom, 2 – uglavnom se ne slažem; 3 - neodlučan-na sam; 4 - uglavnom se slažem i 5 – slažem se. Tako dobivena varijabla STAV (mjerna ljestvica) može imati ukupno od 10 do 50 bodova. Veći broj bodova znači pozitivniji stav. Za konkretan slučaj varijable (stavovi) 1-4, 6-8 i 14 će se kodirati: s 1 bodom će se bodovati slažem se, 2 – uglavnom se slažem, 3 – neodlučan-na sam, 4 uglavnom se ne slažem i 5 – ne slažem se.

Prvi korak u analizi početnog skupa tvrdnji je procjena pouzdanosti analizirane mjerne ljestvice. To se postiže Cronbach alfa koeficijentom. Cronbach alfa koeficijent je mjera unutarnje dosljednosti skupa tvrdnji, a može poprimiti vrijednost između 0 i 1; što je vrijednost koeficijenta bliže vrijednosti 1, to je mjerna ljestvica pouzdanija. Na primjer, Kline[1] navodi kriterije pouzdanosti mjernih ljestvica: ako koeficijent pouzdanosti poprimi

[1] Kline, R.B., Principles and Practice of Structural Equation Modeling, The Guilford Press, New York, 1998

vrijednost oko 0,9 - pouzdanost se može smatrati izvrsnom; ako poprimi vrijednost oko 0,8 - pouzdanost se može smatrati vrlo dobrom; ako poprimi vrijednost oko 0,7 - pouzdanost se može smatrati prihvatljivom. Koeficijent pouzdanosti manji od 0,5 ukazuje na činjenicu da bi više od polovice opažene varijance moglo biti posljedicom slučajne pogreške. Nunnally i Bernstein[2] navode da se vrijednosti Cronbach alfa koeficijenta već oko 0,7 mogu smatrati prihvatljivima.

U ovom slučaju vrijednost Cronbach alfa koeficijenta iznosi 0,764. Na temelju referentnih vrijednosti navedenih u literaturi može se zaključiti da razvijena mjerna ljestvica posjeduju prihvatljivu razinu pouzdanosti.

Nakon određivanja pouzdanosti mjerne ljestvice, napravljena je statistička analiza podataka za hipotezu 1. Dobiveni rezultati prikazani su u tablici 20.

Tabela 20. Podaci za mjernu ljestvicu STAV

STAV	Prosjek	st dev	median	25%	50%	75%
ispitanici	43,12	5,787	44	40	44	47

Dobiven je rezultat od 43,12 (od maksimalnih 50). Može se zaključiti da većina medicinskih sestara i tehničara imaju pozitivan stav prema muškarcima u sestrinstvu.

Hipoteza 2: Medicinski tehničari imaju pozitivniji stav od medicinskih sestara prema muškarcima u sestrinstvu

Na isti način kao i u prethodnoj hipotezi formirat će se varijabla STAV. Ovog puta će se koristiti mjerne ljestvica zasebno za medicinske sestre i medicinske tehničare. Dobiveni rezultati prikazani su u tablici 21.

Tabela 21. Podaci za mjernu ljestvicu STAV- posebno za mt i ms

STAV	Prosjek	st dev	median	25%	50%	75%
Medicinski tehničari	43,32	5,46	44	41	44	47
Medicinske	43,08	5,85	44	40	44	47

[2] Nunnally, J.C., Bernstein, I.H., Psychometric Theory, 3rd edition, McGraw-Hill, New York, 1994

sestre						

Kako je i u prethodnoj hipotezi navedeno kada su svi ispitanici bili zajedno, tako i ovdje kada su navedeni rezultati zasebno za medicinske tehničare i medicinske sestre, može se zaključiti da i jedni i drugi imaju pozitivan stav prema muškarcima u sestrinstvu. Temeljem prosječne vrijednosti vidi se da je stav medicinskih tehničara malo pozitivniji od stava medicinskih sestara. Međutim pomoću statističkog testa (t-test[3]) treba utvrditi postoji li statistički značajna razlika (test razlike) među navedenim vrijednostima. Pomoćne vrijednosti kod određivanja t-testa prikazane su u tablici 22

Tabela 22. Podaci za mjernu ljestvicu STAV- posebno mt i ms

	Medicinske sestre	Medicinski tehničari
Prosječna vrijednost	43,08	43,32
Standardna devijacija	5,85	5,46
SEM	0,21	0,45
Broj ispitanika	764	149

T-testom (dobivena vrijednost je t=0,650, a što je dosta manje od granične vrijednosti t_{gr}=1,96) utvrđeno je da na razini značajnosti od p<0,05 ne postoji statistički značajna razlika između stavova medicinskih tehničara i medicinskih sestara od medicinskih sestara prema muškarcima u sestrinstvu.

Hipoteza 3: Mlađi ispitanici imaju pozitivnije stavove od starijih ispitanika prema muškarcima u sestrinstvu

Na isti način kao i u prethodnoj hipotezi formirala se varijabla STAV. Ovog puta se koristila mjerna ljestvica zasebno za dob ispitanika do 25 godina, od 25 do 35 godina, od 36 do 45 godina i starije od 45 godina. Dobiveni rezultati prikazani su u tablici 23.

Tabela 23. Podaci za mjernu ljestvicu STAV- posebno po dobi ispitanika

Dob	Prosjek	st dev	median	25%	50%	75%

[3] T-test je statistički postupak za testiranje značajnosti razlike između dva uzorka.

Do 25 godina	43,64	4,83	45	41	45	47
Od 25 do 35 godina	43,30	5,79	45	40	45	48
Od 36 do 45 godina	42,78	5,93	44	40	44	47
Preko 45 godina	42,71	6,38	44	40	44	47

Potvrđivanje ili odbacivanje ove hipoteze provesti će se na sličan način kao i za prethodnu hipotezu. Kako je i u prethodne dvije hipotezi navedeno kada su svi ispitanici bili zajedno, odnosno kada su se stavovi medicinskih tehničara i medicinskih sestara prikazali zasebno tako je i među ispitanicima mlađe i starije životne dobi. Primjetan je blago opadanje pozitivnog stava s porastom godina ispitanika. Međutim pomoću statističkog ANOVA[4] testa treba utvrditi postoji li statistički značajna razlika ili razlika može nastati slučajno. Statistički ANOVA testa se korisni kada postoje više od dvije varijable koje se ispituju. Pomoćne vrijednosti ANOVA testa mogu se vidjeti u tablicama 24. i 25.

Tabela 24. Pomoćne vrijednosti za određivanje vrijednosti ANOVA po varijabli dob

Grupe	N	Prosječna vrijednost	Standardna devijacija	Std. Error
Do 25 godina	149	43.64	4.83	0.396
25-35	369	43.30	5.79	0.301
36-45	241	42.78	5.93	0.382
Više od 45 godina	154	42.71	6.38	0.514

Tabela 25. Pomoćne vrijednosti za određivanje vrijednosti ANOVA po varijabli dob

Izvor	Degrees of Freedom DF	Sum of Squares SS	Mean Square MS	F-Stat

[4] Analiza varijance, skraćeno ANOVA (engl. ANalysis Of VAriance), se upotrebljava kada se želi testirati postoji li statistički značajna razlika između aritmetičkih sredina više populacija (osnovnih skupova) grupa te se donosi zaključak pripadaju li uzorci (grupe) istoj populaciji. Ono što je bitno kod analize varijance jest da se značajnost utjecaja analiziranih faktora na promatranu slučajnu varijablu provodi empirijskim F-omjerom, tj. F-testom.

Između grupa	3	105.50	35.17	1.050
Unutar grupa	909	30437.71	33.48	
Ukupno:	912	30543.21		

Kako je vidljivo, vrijednost F iznosi 1,050, a to je manje od F_{gr}= 2,60. Time odbacujemo postavljenu hipotezu i zaključujemo da nema statistički značajne razlike među stavovima ispitanika po dobi na nivou značajnosti $p<0,05$.

Hipoteza 4: Ispitanici s višom razinom obrazovanja imaju pozitivnije stavove od onih s nižom razinom obrazovanja prema muškarcima u sestrinstvu

Na isti način kao i u prethodnoj hipotezi formirati će se varijabla STAV. Ovog puta će se koristiti mjerne ljestvica zasebno za razinu obrazovanja ispitanika SSS – srednja stručna sprema, VŠS – viša školska sprema i VSS – visoka stručna sprema Dobiveni rezultati prikazani su u tablici 26.

Tabela 26. Podaci za mjernu ljestvicu STAV- po stručnoj spremi ispitanika

Stručna sprema	Prosjek	st dev	median	25%	50%	75%
SSS	42,528	6,1496	44	39	44	47
VŠS	43,389	5,5045	44	41	44	48
VSS	43,640	5,6233	45	41	45	48

Potvrđivanje ili odbacivanje ove hipoteze provesti će se na sličan način kao i za prethodnu hipotezu. Kako je i u prethodnim hipotezama navedeno tako je i među ispitanicima različite stručne spreme. Primjetan je blag rast pozitivnog stava s porastom razine obrazovanja ispitanika. Sada je potrebno pomoću statističkog ANOVA testa utvrditi postoji li statistički značajna razlika u stavovima ili je razlika nastala slučajno. Pomoćne vrijednosti ANOVA testa mogu se vidjeti u tablicama 27. i 28.

Tabela 27. Pomoćne vrijednosti za određivanje vrijednosti ANOVA po varijabli stručna sprema ispitanika

Grupa	N	Prosječna vrijednost	Standardna devijacija	Std. Error
SSS	339	42,528	6,1496	0.334
VŠS	396	43,3889	5,5045	0.2766
VSS	178	43,6404	5,6233	0.4215

Tabela 28. Pomoćne vrijednosti za određivanje vrijednosti ANOVA po varijabli stručna sprema ispitanika

Izvor	Degrees of Freedom DF	Sum of Squares SS	Mean Square MS	F-Stat
Između grupa	2	195.6435	97.8218	2.9333
Unutar grupa	910	30347.6586	33.3491	
Ukupno:	912	30543.3021		

Kako je vidljivo, vrijednost F iznosi 2,9333, a to je manje od F_{gr}= 3,90. Time odbacujemo postavljenu hipotezu i zaključujemo da nema statistički značajne razlike među stavovima ispitanika po varijabli stručna sprema ispitanika na nivou značajnosti $p<0,05$.

Hipoteza 5: Ispitanici koji žive u gradu imaju pozitivnije stavove od ispitanika koji žive na selu prema muškarcima u sestrinstvu

Na sličan način kao i kod testiranje hipoteze 2, i ovdje će se formirati varijabla STAV. Ovog puta će se koristiti mjerne ljestvica (varijabla životna sredina) zasebno za ispitanike koji žive u gradu odnosnu na selu. Dobiveni rezultati prikazani su u tablici 29.

Tabela 29. Podaci za mjernu ljestvicu STAV- za varijablu životna sredina

STAV	Prosjek	st dev	median	25%	50%	75%
Ispitanici	43,06	5,87	44	40	44	47

koji žive u gradu						
Ispitanici koji žive na selu	43,27	5,55	44	41	44	48

Iz tablice je vidljivo da je prosjek vrlo sličan, a tako i median i ostale vrijednosti. Međutim postoji blago pozitivniji stav osoba koje žive na selu od osoba koje žive u gradu. Pomoću statističkog t-testa treba utvrditi postoji li statistički značajna razlika (test razlike) među navedenim vrijednostima.

T-testom je dobivena vrijednost t= 0,6423, a to je manje od granične vrijednosti t_{gr}=1,96) Zbog toga se zaključuje da na razini značajnosti od p<0,05 ne postoji statistički značajna razlika između stavova ispitanika koji žive u gradu od onih koji žive na selu prema muškarcima u sestrinstvu.

Hipoteza 6: Ispitanici s više radnog staža imat će pozitivnije stavove od ispitanika s manje radnog staža prema muškarcima u sestrinstvu

Na isti način kao i u četvrtoj hipotezi formirat će se varijabla STAV. Ovog puta će se koristiti mjerne ljestvica zasebno za duljinu radnog staža ispitanika do 10 godina, od 10 do 20 godina, od 21 do 30 godina i preko 30 godina. Dobiveni rezultati prikazani su u tablici 30.

Tabela 30. Podaci za mjernu ljestvicu STAV- duljina staža ispitanika

staž	Prosjek	st dev
Do 10 godina	43,49	5,453
Od 10 do 20 godina	42,98	5,633
Od 21 do 30 godina	42,81	6,214
Preko 30 godina	42,61	6,687

Iz tablice je vidljivo da su prosječne vrijednosti vrlo slične. Postoji blago pozitivniji stav kod ispitanika s najmanjim stažom, ali razlike su minimalne. Za svaki slučaj, hipoteza će se testirati ANOVA testom. Vrijednost F iznosi 0,9585 a to je manje od F_{gr}= 3,12. Time

odbacujemo postavljenu hipotezu i zaključujemo da nema statistički značajne razlike među stavovima ispitanika po varijabli duljina radnog staža ispitanika na nivou značajnosti $p<0,05$.

Hipoteza 7: Ispitanici smatraju da žene pružaju bolju zdravstvenu njegu od muškaraca

Zadnja hipoteza je drugačija od prethodnih šest. U njoj se neće koristiti varijabla STAV već će se kao varijabla koristi odgovor na posljednje anketno pitanje *Da sam ja bolesnik/bolesnica želio bi/željela bih da se o meni skrbi*: Ispitanici su mogli izabrati jedan od tri ponuđena odgovora: *medicinska sestra, medicinski tehničar* ili *svejedno mi je*.

Da bi odgovorili postoji li statistički značajna razlika među odgovorima ispitanika koristit će se hi-kvadrat test[5]. Kod testiranja statistički značajne vrijednosti kod hi-kvadrat testa koriste se frekvencije a ne, kao dosad, vrijednosti. Za izračunavanje hi-kvadrata obično se koristi tablica kontingencije u koju se stavljaju opažene i teorijske frekvencije za pojedinu varijablu. Tablica kontingencije za ovo pitanje prikazana je tablicom 31. f_o i f_t su opažene odnosno teorijske frekvencije.

Tabela 31. Tablica kontingencije za hipotezu 7

	Svejedno mi je	Medicinski tehničar	Medicinska sestra
f_0	819	31	63
f_t	304	304	304

Temeljem tablice kontingencije izračunava se broj stupnjeva slobode po formuli DF=(r-1) x (s-1), gdje je r – broj redaka, a s – broj stupaca. To znači da je u ovom slučaju, broj stupnjeva slobode, DF=2.

Vrijednost hi-kvadrata je 616.9085. Granična vrijednost za dva stupnja slobode iznosi 5,99. Kako je vrijednost dobivenog hi-kvadrata veća od granične vrijednosti, zaključujemo da postoji statistički značajna razlika među dobivenim rezultatima na nivou značajnosti od $p<0,05$, odnosno zaključujemo da je ispitanicima kao pacijentima svejedno tko bi ih njegovao.

[5] Upotrebljava se kada želimo utvrditi odstupaju li dobivene - opažene frekvencije (fo) od teoretskih ili očekivanih frekvencija uz određene hipoteze

8.4. Zaključak istraživanja

Glavni cilj ovog istraživanja bio je ispitati stavove medicinskih sestara i tehničara u Republici Hrvatskoj o muškarcima u sestrinstvu. Pored glavnog cilja definirana su i dva specifična cilja: a) Ispitati i opisati stavove medicinskih sestara i tehničara prema muškarcima u sestrinstvu i b) Utvrditi povezanost stavova medicinskih sestara i tehničara prema muškarcima u sestrinstvu sa socijalno-demografskim stanjem ispitanika. Kako bi ispunili ciljeve ovog istraživanja u radu je izvršena statistička obrada podataka.

Velika je vrijednost ovog istraživanja što je uzorak ispitanika izuzetno visok (913), a ispitanici su iz svih krajeva Republike Hrvatske. Također, ispitanici koji su anketirani su ispitanici oba spola, koji žive u gradu i na selu, koji rade u bolnici, domovima zdravlja i primarnoj zdravstvenoj zaštiti te na ostalim mjestima, ispitanici koji imaju srednju, višu i visoku stručnu spremu i ispitanici koji imaju radni staž od početnika do onog koji odlazi u mirovinu. Zbog toga su dobiveni rezultati i zaključci pouzdani i imaju visoku težinu.

Da bi se donijelo kvalitetne zaključke uz primjenu adekvatnih statističkih alata postavljeno je 7 hipoteza:

1. Većina medicinskih sestara i tehničara imaju pozitivan stav prema muškarcima u sestrinstvu
2. Medicinski tehničari imaju pozitivnije stavove od medicinskih sestara prema muškarcima u sestrinstvu
3. Mlađi ispitanici imaju pozitivnije stavove od starijih ispitanika prema muškarcima u sestrinstvu
4. Ispitanici s višom razinom obrazovanja imaju pozitivnije stavove od onih s nižom razinom obrazovanja prema muškarcima u sestrinstvu
5. Ispitanici koji žive u gradu imaju pozitivnije stavove od ispitanika koji žive na selu prema muškarcima u sestrinstvu
6. Ispitanici s više radnog staža imat će pozitivnije stavove od ispitanika s manje radnog staža prema muškarcima u sestrinstvu
7. Ispitanici smatraju da žene pružaju bolju zdravstvenu njegu od muškaraca

Hipoteze 1 je potvrđena, a hipoteze od 2 do 7 su odbačene. Je li to ono što smo očekivali? Izvrsno je da je hipoteza 1 (Većina medicinskih sestara i tehničara imaju pozitivan stav

prema muškarcima u sestrinstvu) potvrđena. Isto tako smatram da je dobro da su hipoteze 2-7 odbačene po kojima je utvrđeno da nema statistički značajne razlike o stavovima prema muškarcima u sestrinstvu na temelju dobi, spola, životne sredine. stupnja obrazovanja, radne sredine i radnog staža.

9. RASPRAVA

U ovom istraživanju sudjelovalo je 913 ispitanika aktivnih medicinskih sestara i tehničara, od toga 764 žena i 149 muškaraca. Dob većine ispitanika bila je između 25 do 35 godina. U istraživanju su podjednako sudjelovali ispitanici iz svih županija Republike Hrvatske. Anketa je provedena putem online upitnika, tijekom srpnja- kolovoza 2020. godine.

Tijekom povijesti pa do danas vidljiv je manjak muškaraca u sestrinskoj profesiji u odnosu na žene. Također, prate ih mišljenja kako je sestrinstvo ženska profesija, te da medicinske sestre bolje pružaju zdravstvenu njegu od medicinskih tehničara. Iz rezultata ovog istraživanja možemo zaključiti da dolazi do promjena istih. Rezultati govore da se preko 80% ispitanika ne slaže s ovakvim tvrdnjama. Dokaz da se takva mišljenja mijenjaju su i rezultati istraživanja koje je dobio Šimić u KBC-u Osijek, 2017. godine. U njegovom istraživanju 45,4% ispitanika ne slaže s tvrdnjom da je sestrinstvo ženska profesija, zatim se ne slaže njih 51,5% da medicinske sestre općenito pružaju bolju zdravstvenu njegu od medicinskih tehničara (6). Dok s druge strane, Licul i Popović su u svojem istraživanju dobili drukčije rezultate. Dobili su pozitivne odgovore, te se čak 43,4% i 46;0% ispitanika složilo s ove dvije tvrdnje (4).

Zanimljivo je spomenuti dobivene stavove na tvrdnju da medicinske sestre imaju više empatije od medcinskih tehničara, gdje je također postignuta velika suglasnost u neslaganju s ovom tvrdnjom između ispitanika (preko 84,3%).

Nije zanemariva ni postotak u neslaganju sa tvrdnjom kako pacijenti imaju više povjerenja u medicinske sestre nego u tehničare (65,4). Prethodni rezultati, kao i ovaj ukazuju nam na da stavovi prema muškarcima u sestrinstvu mijenjaju i moderniziraju u skladu s vremenom u kojem živimo.

U želji da se ispitaju mišljenja kolegica i kolega o radu muškaraca na pedijatrijskim i ginekološkim odjelima, te u patronaži velika većina (88,2%- 92,1%) ispitanika se ne slaže s tvrdnjom kako muškarci ne bi trebali raditi na takvim odjelima. Dok se samo njih (2,9%-6.2%) slaže ili uglavnom slaže s ovom tvrdnjom. Stavovi Šimićevog istraživanja također ukazuju da većina odobrava rad medicinskih tehničara na navedenim odjelima. 68,9% ispitanika se ne bi složilo s tvrdnjom da medicinski tehničari ne bi trebali raditi na takvim odjelima (6).

Da su medicinski tehničari privilegirani po izboru radnog mjesta u odnosu na sestre polovica ispitanika (51,1%) se ne slaže ili se uglavnom ne slaže s tom tvrdnjom, a 31,7% se slažu ili se uglavnom slažu. Pohvalno je da ovakav primjer stereotipa o medicinskim tehničarima u opadanju.

Gotovo tri petine ispitanika (58,7%) se slaže ili se uglavnom slaže s tvrdnjom da su zbog svoje fizičke snage medicinski tehničari korišteni za zdravstvenu njegu osoba s invaliditetom, starijih osoba, te nošenje teške opreme, a 32,2 se ne slaže ili se uglavnom ne slaže. U današnjem vremenu modernog sestrinstva oslanjanje na mušku snagu trebalo bi past u drugi plan jer fizička snaga nije mjerilo dobro obavljenog posla, vezanog uz zdravstvenu njegu. Empatija prema pacijentu,znanje, te iskustvo daju kao rezultat pružanje kvalitetne zdravstvene njege.

Jedan od stereotipa koji se veže uz medicinske tehničare jest da su većinom homoseksualci. U ovom istraživanju na isto postavljeno pitanje, 97,3% (gotovo svi) ispitanika se ne slaže s ovom tvrdnjom, a samo 12 (1,3%) se složilo s tvrdnjom. Upravo takva društeva uvjerenja predstavljaju prepreku u izboru muškaraca za ovu profesiju.

S tvrdnjom da je obrazovanje u sestrinstvu više prilagođeno ženama nego muškarcima slaže se ili se uglavnom slaže četvrtina (25,1%), a ne slaže se preko polovice (56.0%). Suprotno od toga Olynn je preveo istraživanje zbog velikih odustajanja muškaraca od sestrinskog obrazovanja (5). Rezultati su pokazali da su murški učenici odustajali od nastavka obrazovabnja upravo iz razloga jer je cjelokupno obrazovanje bilo prilagođeno ženama.

Pitanje „Da samo ja bolesnica/bolesnik željela/želio bi da se o meni skrbi?“ većina ispitanika je odgovorila da im je svejedno tko će se o njima skrbiti (89,7%), dok je samo njih 31 (3,4) odgovorilo medicinki tehničar. U Australiji je Hansen došao do rezultata da 43,9% muškim pacijentima i 5,:5% ženskim pacijentima nikada nije medicinski tehničar pružio zdravstvenu njegu (5). Drugo istraživanje s kojim se mogu usporediti odgovori na ovo pitanje je Liculovo istraživanje. Njegovi ispitanici (74%) su na isto pitanje također odgovorili da im nije bitno hoće li im žena ili muškarac pružiti zdravstvenu njegu, ali u kontrolnom pitanju kad bi mogli izabrati spol osobe koja će im pružiti njegu, samo njih 0,9% je izabralo muškarca (4). Treće istraživanje s kojim možemo usporediti rezultate je Šimićevo istraživanje. Rezultati nam govore da je 48,5% ispitanika rijetko ili nikad pružana zdravstvena njega od strane medicinskog tehničara za vrijeme hospitalizacije, dok je malom broju ispitanika često pružana

njega od strane medicinskih tehničara (6). Takvi podaci nam govore da su muškarci u sestrinskoj profesiji i dalje u velikom deficitu.

10. ZAKLJUČAK

Na osnovi provedenog istraživanja i dobivenih rezultata možemo zaključiti:

- Većina ispitanika se složila da muškarci jednako dobro pružaju zdravstvenu njegu kao i žene.

- Sestrinstvo kao žensku profesiju odbacuje velika većina ispitanika.

- Velika većina odbacuje tvrdnju da medicinske sestre imaju više empatije prema pacijentima od medicinskih tehničara.
  .
- Dvije trećine ispitanika se ne slaže s tvrdnjom kako pacijenti imaju više povjerenja u medicinske sestre nego u medicinske tehničare.

- Velika većina ispitanika odbacuje tvrdnju da medicinski tehničari ne bi trebali raditi na pedijatrijskim i ginekološkim odjelima, te u patronaži.

- Ispitanici se ne slažu s tvrdnjom da su medicinski tehničari privilegirani po izboru radnog mjesta u odnosu na medicinske sestre, dok se slažu da medicinski tehničari u praksi obavljaju fizički zahtjevnije poslove, te su zaduženi za zdravstvenu njegu osoba s invaliditetom, starijih osoba, nošenje teške opreme.

- Nema statistički značajne razlike o stavovima prema muškarcima u sestrinstvu na temelju dobi, spola, životne sredine, stupnja obrazovanja, radne sredine i radnog staža.

- Gotovo svi ispitanici se ne slažu s tvrdnjom da su medicinski tehničari većinom homoseksualci.

- Četiri prtine ispitanika potvrđuje tvrdnju da pripadnici muškog spola daju značajan doprinos razvoju sestrinstva.

- Devet od deset ispitanika odgovorilo je da im je svejedno tko će o njima skrbiti.

11.SAŽETAK

Cilj istraživanja: Glavni cilj istraživanja je ispitati stavove medicinskih sestara i tehničara u Republici Hrvatskoj o muškarcima u sestrinstvu. Pored glavnog cilja definirana su dva specifična cilja:

Ispitanici i metode: Istraživanjem je obuhvaćeno 913 ispitanika aktivnih medicinskih sestara i tehničara u Republici Hrvatskoj koji su radno aktivni, u dobi od 20 do 65 godina. U istraživanju su podjednako sudjelovali ispitanici iz svih županija i Grada Zagreba. Kao instrument istraživanja koristio se anonimni anketni upitnik s 26 pitanja, a osnovni izvor podataka je iskaz ispitanika. Prikaz podataka je tekstualni, tablični i slikovni (grafikoni).

Rezultati: 89,7% ispitanika je svejedno tko će se o njima skrbiti, a samo 3,4% je odabralo medicinske tehničare, 90,5% ispitanika odbacuje tvrdnju da je sestrinstvo ženska profesija, 84,3% ispitanika se ne slaže s tvrdnjom da medicinske sestre imaju veću empatiju prema pacijentima od medicinskih tehničara, velika većina odbacuje tvrdnju da medicinski tehničari ne bi trebali raditi na pedijatrijskim i ginekološki odjelima, te u patronaži.

Zaključak: Velika većina ispitanika odgovara da im je svejedno tko će se o njima skrbiti, no samo se nekoliko njih odlučuje za medicinskog tehničara. Većina također odbacuje tvrdnju da je sestrinstvo ženska profesija. S tvrdnjom da medicinski tehničari ne trebali raditi na pedijatrijskim i ginekološkim odjelima, te u patronaži se velika većina ispitanika ne slaže.

Ključne riječi: sestrinstvo, ispitanici, medicinske sestre,medicinski tehničari

12. SUMMARY

Aim of the research: The main aim of the research is to examine the attitudes of female and male nurses in the Republic of Croatia about men in nursing. In addition to the main goal, two specific goals are defined.

Respondents and methods: The survey included 913 respondents of active female and male nurses who are working in the Republic of Croatia, aged 20 to 65 years. Respondents from all county and the City of Zagreb equals participated in the research. An anonymous survey questionnaire with 26 questions was used as a research instrument, and the main source of data is the testimony of the respondents. Data display is textual, tabular and pictorial (graphs).

Results: 89,7% of respondents do not care who will take care of them, and only 3,4% chose male nurses. 90,5% of respondents reject the claim that nursing is a female profession. 84,3% of respondents disagree with the claim that female nurses have more empathy for patients than male nurses. The vast majority rejects the claim that male nurses should not work in pediatric and gynecological departments and patronage.

Conclusion: The vast majority of respondents answered that they do not care who will take care of them, but only few of them opt for a male nurse. Most also reject the claim that nursing is a female profession. With the claim that male nurses should not work on pediatric and gynecological departments and in the patronage the vast majority of respondents disagree.

Key words: nursing, respondents, female nurses, male nurses

13.LITERATURA

1. "Učestalost muške populacije u sestrinstvu kroz povijest i danas". Dostupno na adresi: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=274499
Datum pristupa: 15/09/2020, 16:45

2. „JOURNAL OF NURSING EDUCATION AND PRACTICE – MEN IN NURSING: THE EARLY YEARS". Dostupno na adresi: https://eprints.qut.edu.au/108127/1/10354-36758-1-PB.pdf . Datum pristupa:14/09/2020, 19:25

3. PORTAL ZNANSTVENIH CLANAKA REPUBLIKE HRVATSKE - SLUŽBENO, PRAKTIČNO I ELEGANTNO: O UNIFORMAMA SESTARA POMOĆNICA – MEDICINSKIH SESTARA OD 1920-ih DO 1940-ih GODINA U HRVATSKOJ. Dostupno na adresi: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=163682.
Datum pristupa: 15/09/2020, 10:55

4.Roberto Licul, Stjepka Popović: „Stavovi pacijenata Opće bolnice Pula prema sestrinstvu kao rodno/spolno obilježenoj profesiji". Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/310465316_Stavovi_pacijenata_Opce_bolnice_Pula_prema_sestrinstvu_kao_rodnospolno_obiljezenoj_profesiji_Attitudes_of_the_Pula_General_Hospital_patients_towards_nursing_as_a_sexgender_marked_profession
Datum pristupa: 11/09/2020, 21:50

5. Shireen Arif, Sami Khokhar: „A historical glance: Challenges for male nurses". Dostupno na: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29256536/
Datum pristupa: 11/09/2020, 12:45

6. Filip Šimić: „Mišljenja hospitaliziranih pacijemata o medicinskim tehničarima". Dostupno na: https://repozitorij.mefos.hr/islandora/object/mefos%3A520/datastream/PDF/view
Datum pristupa: 11/09/2020, 14:00

7. Tonči Matulić: „ Identitet, profesija i etika sestrinstva". Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/310465316_Stavovi_pacijenata_Opce_bolnice_

Pula_prema_sestrinstvu_kao_rodnospolno_obiljezenoj_profesiji_Attitudes_of_the_Pula_General_Hospital_patients_towards_nursing_as_a_sexgender_marked_profession
Datum pristupa: 10/09/2020, 12:20

8. Roberto Licul: „Sestrinstvo-ženska profesija“. Dostupno na adresi: http://www.jahr-bioethics-journal.com/index.php/JAHR/search/authors/view?firstName=Roberto&middleName=&lastName=Licul&affiliation=&country=
Datum pristupa: 10/09/2020, 13:22

9. American nurses association: „What is nursing and what do nurses do?“. Dostupno na: https://www.nursingworld.org/practice-policy/workforce/what-is-nursing/
Datum pristupa: 11/09/2020, 15:40

14.PRILOG

Prilog A: Popis ilustracije

Tablice:

Tabela 1. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Zdravstvenu njegu bolje pružaju ms od mt.....15
Tabela 2. Stavovi ispitanika za tvrdnju - Sestrinstvo je ženska profesija 16
Tabela 3. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Ms imaju veće empatije prema pacijentima od mt.....17
Tabela 4. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Pacijenti imaju povjerenja u ms više nego u mt.....18
Tabela 5. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Poštovanje liječnika je veće prema mt nego prema ms 19
Tabela 6. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Na pedijatrijskim odjelima ne bi trebali raditi mt.....20
Tabela 7. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Na ginekološkim odjelima ne bi trebali raditi mt 21
Tabela 8. Stavovi ispitanika za tvrdnju- U patronaži ne bi trebali raditi mt 22
Tabela 9. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Mt su privilegirani po izboru radnog mjesta u odnosu na ms.23
Tabela 10. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Mt u praksi obavljaju fizički zahtjevnije poslove 24
Tabela 11. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Zbog svoje fizičke snage mt često su korišteni za zdravstvenu njegu osoba s invaliditetom,starijih osoba,te nošenje teške opreme 25
Tabela 12. Stavovi ispitanika za tvrdnju- U hitnim situacijama mt su snalažljiviji u odnosu na ms.....26
Tabela 13. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Postojeća društvena uvjerenja o mt su zastarjela 27
Tabela 14. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Muškarci nisu vješti u provođenju zdravstvene njege kao žene.....28
Tabela 15. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Mt su većinom homoseksualci 29
Tabela 16. Stavovi ispitanika za tvrdnju - Bilo bi bolje da je u sestrinskoj profesiji više muškaraca 30
Tabela 17. Stavovi ispitanika za tvrdnju-Pripadnici muškog spola daju značajan doprinos razvoju sestrinstva 31
Tabela 18. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Obrazovanje u sestrinstvu je više prilagođeno ženama nego muškarcima 32
Tabela 19. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Da sam ja bolesnik/bolesnica želio/željela bih da se o meni skrbi.....33
Tabela 20. Podaci za mjernu ljestvicu STAV 36
Tabela 21. Podaci za mjernu ljestvicu STAV- posebno za mt i ms 36
Tabela 22. Podaci za mjernu ljestvicu STAV- posebno mt i ms 37
Tabela 23. Podaci za mjernu ljestvicu STAV- posebno po dobi ispitanika 37
Tabela 24. Pomoćne vrijednosti za određivanje vrijednosti ANOVA po varijabli dob 38
Tabela 25. Pomoćne vrijednosti za određivanje vrijednosti ANOVA po varijabli dob 38
Tabela 26. Podaci za mjernu ljestvicu STAV- po stručnoj spremi ispitanika 39
Tabela 27. Pomoćne vrijednosti za određivanje vrijednosti ANOVA po varijabli stručna sprema ispitanika 40
Tabela 28. Pomoćne vrijednosti za određivanje vrijednosti ANOVA po varijabli stručna sprema ispitanika 40
Tabela 29. Podaci za mjernu ljestvicu STAV- za varijablu životna sredina 40
Tabela 30. Podaci za mjernu ljestvicu STAV- duljina staža ispitanika 41
Tabela 31. Tablica kontingencije za hipotezu 7 42

Slike:

Slika 1.Sv Ivan od Boga- zaštinik bolesnika i bolnica....2
Slika 2. Hipokrat- "otac medicine"....3
Slika 3. Knights hospital....3
Slika 4. Stranica u knjizi "Fabrica"....4
Slika 5. Florence Nightingale....5
Slika 6. Službena značka ms ii mt u Hrvatskoj nakon 1950-i....5
Slika 7. HKMS, Muškarci u sestrinstvu....6
Slika 8. Broj ispitanika po spolu....12
Slika 9. Broj ispitanika po dobi....13
Slika 10. Broj ispitanika raspoređen po stručnoj spremi....13
Slika 11. Broj ispitanika raspoređen po životnoj dobi....14
Slika 12. Broj ispitanika raspoređen po radnoj struci....14
Slika 13. Broj ispitanika raspoređen po duljini radnog staža....15
Slika 14. Zdravstvenu njegu bolje pružaju ms od mt....16
Slika 15. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Sestrinstvo je ženska profesija....17
Slika 16. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Ms imaju veću empatiju prema pacijentima od mt....18
Slika 17. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Pacijenti imaju više povjerenja u ms nego u mt....19
Slika 18. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Poštovanje liječnika je veće prema mt nego prema ms....20
Slika 19. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Na pedijatrijskim odijelima ne bi trebali raditi mt....21
Slika 20. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Na ginekološkim odijelima ne bi trebali raditi mt....22
Slika 21. Stavovii ispitanika za tvrdnju- U patronaži ne bi trebali raditi mt....23
Slika 22. Stavovi ispitanika za tvrdnju - Mt su privilegirani po izboru radnog mjesta u odnosu na ms....24
Slika 23. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Mt u praksi obavljaju fizički zahtjevnije poslove....25
Slika 24. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Zbog svoje fizičke snage mt često su korišteni za zdravstvenu njegu osoba s invaliditetom,starijih osoba,te nošenje teške opreme....26
Slika 25. Stavovi ispitanika za tvrdnju- U hitnim situacijama mt su snalažljiviji u odnosu na ms....27
Slika 26. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Postojeća društvena uvjerenja o mt su zastarjela....28
Slika 27. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Muškarci nisu vješti u provođenju zdravstvene njege kao žene....29
Slika 28. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Mt su većinom homoseksualci....30
Slika 29. Stavovi ispitanika za tvrdnju - Bilo bi bolje da je u sestrinskoj profesiji više muškaraca....31
Slika 30. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Pripadnici muškog spola daju značajan doprinos razvoju sestrinstva....32
Slika 31. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Obrazovanje u sestrinstvu je više prilagođeno ženama nego muškarcima....33
Slika 32. Stavovi ispitanika za tvrdnju- Da sam bolesnik/bolesnica želio/željela bih da se o meni skrbi....34

Prilog B; Anketni upitnik

MUŠKARCI U SESTRINSTVU

1. Spol

- Ž
- M

2. Dob

- <25
- 25-35
- 36-45
- >46

3. Razina obrazovanja

- SSS
- VŠS
- VSS

4. Županija

- Bjelovarsko-bilogorska
- Brodsko-posavska
- Dubrovačko-neretvanska
- Istarska
- Karlovačka
- Koprivničko-križevačka
- Krapinsko-zagorska
- Ličko-senjska
- Međimurska
- Osječko-baranjska
- Požeško-slavonska
- Primorsko-goranska
- Sisačko-moslavačka

- Splitsko-dalmatinska
- Šibensko-kninska
- Varaždinska
- Virovitičko-podravska
- Vukovarsko-srijemska
- Zadarska
- Zagrebačka
- Grad Zagreb

5. Živim

- Selo
- Grad

6. Djelatnost

- Bolnice (opća, specijalna, KBC,...)
- Dom zdravlja
- Ostalo:

7. Godine radnog staža

- <10
- 10-20
- 21-30
- >30

8. Zdravstvenu njegu bolje pružaju medicinske sestre od medicinskih tehničara

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

9. Sestrinstvo je ženska profesija

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

10. Medicinske sestre imaju veću empatiju prema pacijentima od medicinskih tehničara

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

11. Pacijenti imaju više povjerenja u medicinske sestre nego u medicinske tehničare

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

12. Poštovanje liječnika je veće prema medicinskim tehničarima nego prema medicinskim sestrama

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

13. Na pedijatrijskim odjelima ne bi trebali raditi medicinski tehničari

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

14. Na ginekološkim odjelima ne bi trebali raditi medicinski tehničari

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

15. U patronaži ne bi trebali raditi medicinski tehničari

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam

- uglavnom se slažem
- slažem se

16. Medicinski tehničari su privilegirani po izboru radnog mjesta u odnosu na medicinske sestre

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

17. Medicinski tehničari u praksi obavljaju fizički zahtjevnije poslove

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

18. Zbog svoje fizičke snage medicinski tehničari često su korišteni za zdravstvenu njegu osoba s invaliditetom, starijih osoba, te nošenje teške opreme

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

19. U hitnim situacijama medicinski tehničari su snalažljiviji u odnosu na medicinske sestre

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem

- slažem se

20. Postojeća društvena uvjerenja o medicinskim tehničarima su zastarjela

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

21. Muškarci nisu vješti u provođenju zdravstvene njege kao žene

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

22. Medicinski tehničari su većinom homoseksualci

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

23. Bilo bi bolje da je u sestrinskoj profesiji više muškaraca

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

24. Pripadnici muškog spola daju značajan doprinos razvoju sestrinstva

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

25. Obrazovanje u sestrinstvu je više prilagođeno ženama nego muškarcima

- ne slažem se
- uglavnom se ne slažem
- neodlučna sam/neodlučan sam
- uglavnom se slažem
- slažem se

26. Da sam ja bolesnik/bolesnica želio bi/željela bih da se o meni skrbi

- medicinska sestra
- medicinski tehničar
- svejedno mi je

15. ŽIVOTOPIS

Ime i prezime: Karlo Damiš

Datum i mjesto rođenja: 10.02.1992., Rijeka

Adresa: Kastav, Jardasi 32

Telefon: 091 925 8297

E-mail: damis.karlo1992@gmail.com

Školovanje: 1998. – 2006. Osnovna škola "Kantrida", Rijeka

2006. – 2010. Medicinska škola u Rijeci

2015. – 2018. Fakultet zdravstvenih studija sveučilišta u Rijeci, Preddiplomski stručni studij Sestrinstvo

2018. – 2020. Fakultet zdravstvenih studija sveučilišta u Rijeci, Diplomski studij, Promicanje i zaštita mentalnog zdravlja

Radno iskustvo: 18.06.2014. – 15.09.2014. Zavod za hitnu medicinu PGŽ Rijeka, Ispostava Crikvenica

2014. – 2016. KBC Rijeka, Klinika za psihijatriju

2016.– 2018. KBC Rijeka, Centar operacijske sale i sterilizacije za lokalitet Sušak

2018. – danas KBC Rijeka, Klinika za psihijatriju

Članstvo: Hrvatska komora medicinskih sestara